

РІК LII, Ч. 10

ЖОВТЕНЬ — 1996 — OCTOBER

No. 10, VOL. LII

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

ВИДАЄ СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ — PUBLISHED BY UNWLA, INC.

НАШЕ ЖИТТЯ

РІК LII,

ЖОВТЕНЬ

Ч. 10

Виходить раз у місяць
видає

С ОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

Неприбуткова організація

Засновники — Українського Музею в Нью-Йорку

Головний редактор — Ірена Чабан
Редактор англійської частини — Тамара Стадниченко
Мовний редактор — Роман Юревич

Редакційна колегія:

Анна Кравчук — Голова Союзу Українок Америки
Марта Богачевська-Хом'як
Любов Волинець
Анна-Галія Горба
Іванна Рожанковська
Ярослава Рубель — (з уряду) пресова референтка
Головної Управи

Адреса редакції: 108 Second Avenue
New York, NY 10003

Тел.: (212) 674-5508 Факс: (212) 254-2672
Адміністратор — Наталія Дума

Річна передплата в США
Для членів Союзу \$ 25.00
Для інших передплатників \$ 30.00
Поодинокі числення \$ 3.00
В країнах поза межами США US \$ 40.00

ЗМІСТ

Ольга Олійник. Традиційні перемітки і хустки на Покутті	1
Оксана Бризгун Соколик. Збереження нашої ідентичності	5
Валентина Борисенко. Осінні свята народного календаря	7
Софія Майданська. В дорозі до себе	10
Марта Богачевська-Хом'як. День матері в Чернігові	13
Олена Канєвська. Стала ближчою наша мета	14
Our Life	
The 24th UNWLA Convention — Highlights	15
Marta Waczynsky. Reaching for the Top	18
Iryna Kurowyckyj. Democratic Media Initiative: Emphasis on Women's Journalism	19
Helene Turkewicz Sanko. The Wells of Dunrea. A review	20
Cal Harrison. Ukrainian Canadian	21
Христя Навроцька. Наше харчування	23
Хроніка Округи Огайо.	24
Дописи Округ і Відділів	26
Пожертви	28
Нашим дітям	34
Посмертні згадки	36
Головна Управа Союзу Українок Америки	обкл.

Ілюстрації Зоряни Сохацької

Illustration by Zorianna Sokhotska

На обкладинці: Андрій Пікуш. Соняшники. Яечна темпера. Петриківський розпис. 1995 р.
On the cover: Andriy Pikush. "Sunflowers". 1995.

OUR LIFE

VOL. LII

OCTOBER

No. 10

Published by

UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA, INC.
Non-profit organization

Founders of The Ukrainian Museum in New York, N.Y.

Editor-in-Chief — Irena Chaban
English Editor — Tamara Stodnychenko
Ukrainian Language consultant — Roman Yurevych

Contributing Editors:

Anna Krawczuk — UNWLA Inc. President
Martha Bohachevsky Chomiak
Anna-Halia Horbach
Iwanna Rozankowskyj
Jaroslawa Rubel — UNWLA Inc. Press Chair
Lubow Wolynets

Editorial Office: 108 Second Avenue
New York, NY 10003

Тел.: (212) 674-5508 Факс: (212) 254-2672
Бізнес адміністратор: Наталія Дума

Annual subscription in the USA for UNWLA members .. \$ 25.00
Annual subscription in the USA for other subscribers ... \$ 30.00
Annual subscription in countries other than USA \$40.00 US currency.
Single copy \$ 3.00

Просимо всіх дописувачів посилати до редакції тільки оригінали дописів, статей. Згідно з журналістичною практикою, не подається копій, що були поміщені чи переспані до інших видань.

Незамовлених матеріалів редакція не повертає, а також не веде листування з приводу невикористаних матеріалів.

Редакція застерігає за собою право скорочувати прислані матеріали і виправляти мову. Статті, підписані прізвищем чи псевдонімом автора, не завжди відповідають поглядам редакції.

Передруки і переклади матеріалів з "Нашого Життя" дозволені за поданням джерела.

На адресі, поміщеній на журналі, є зазначено, доки заплачена передплата.

Усі редакційні матеріали просимо пересилати на адресу редакції, з поміткою "редакторів".

Кошти вироблення кліш покривають дописувачі.

Дописи просимо писати виразно, чергуючи два інтервали, зокрема чітко імена і прізвища поданих осіб.

Редакція приймає за домовленням, тел.: 1-212-674-5508.

"OUR LIFE" (USPS 414-660) is published monthly (except August) by Ukrainian National Women's League of America, Inc., 108 Second Avenue, New York, NY. 10003
ISSN 0740-0225

Periodicals Postage Paid at New York, NY and at additional mailing offices.
(USPS 414-660)

Postmaster: send address changes to

"OUR LIFE", 108 Second Ave., New York, NY 10003

© Copyright 1996 Ukrainian National Women's League of America, Inc.

Printed in USA by Computoprint Corporation
35 Harding Ave., Clifton, NJ 07011
Tel.: (201) 772-2166 Fax: (201) 772-1963

ТРАДИЦІЙНІ ПЕРЕМІТКИ

І ХУСТКИ НА ПОКУТТІ

ОЛЬГА ОЛІЙНИК,
молодший науковий працівник
відділу народного мистецтва
Інституту народознавства
Національної Академії
Наук України.

Спосіб пов'язування старовіцької хустки. Покуття. Початок XX ст. Scarf. Pokuttya. 20th century.

Яскравою самобутністю відзначається народне мистецтво Покуття,¹ зокрема, один з найдавніших його видів — ткацтво. Ткані вироби завжди були прикметою майнового стану родини і складали основну частину приданого нареченої. Серед тканин, які готувала дівчина перед заміжжям, обов'язковими були домоткані перемітки (хустки) — рушникоподібні головні убори жінок. Тісно пов'язані з ансамблем одягу, вони відображали соціально-вікові категорії, родинний статус жінки. Надзвичайно важлива роль відводилась перемітці та хустці при проведенні обрядових ритуалів, особливо весілля — тут дівчина одягала її вперше (завивання молодої). Перемітка супроводжувала жінку протягом життя і після смерті, коли її вбирали в останню дорогу (часто в ту першу, шлюбну).

Перемітка — архаїчний вид жіночого головного убору, відомий багатьом східноєвропейським народам, активно побутували як компонент святкового одягу на Покутті до 20-их років XX ст. Тут перемітки оздоблювали вишуканим тканим орнаментом. У давніх перемітках — високохудожніх зразках узорного перебірного ткання — покутські майстри найповніше виявили своє мистецтво і технічну вмілисть. Для полотняних головних уборів готували високоякісне "повісняне" лляне волокно (рідше конопляне), яке згодом витіснила фабрична бавовняна пряжа — "бомбак". Ткання перемітки вимагало великої вправності й майстерности, що стверджує той факт, що рідко

який ткач спеціалізувався на їх виготовленні. Видовжене полотнище (230—300 x 30—60 см) перемітки ткали полотняним переплетенням, а короткі сторони оздоблювали узорними "заборами" технікою ручного перебору ("під дошку") та ремізно-човникового ткання. При всій своєрідності художніх ознак і різноманітності поєднання мотивів, спільним у декоративному вирішенні забору залишається традиційне тридільне членування орнаменту. В центральній смузі розташовані основні мотиви (розеткові або ромбовидні), відмежовані один від одного "розводами" у вигляді прямого і скісного перехрестя або з'єднання трикутників. Мотиви бокових частин значно простіші і дрібніші, часто у вигляді ромбів, перехресть чи зигзагу. Вузькі взори у верхній (рідше нижній) частині, на певній відстані від основного орнаменту надають композиції забору цільного завершення і мають кілька льокальних назв — "поверхниця", "покрайниця", "відлюдниця".

Численна група збережених зразків покутських переміток, що досить повно представляють даний регіон, дозволяє виділити за характером орнаменту основні льокальні варіанти:

- Наддністров'я і центральна частина — з широкими глибоко-червоними заборами;
- Снятинського Надпруття — з вузькими поліхромними орнаментами;
- Коломийське Надпруття — монохромне вирішення заборів.

Перемітка — с. Чернятин, Городенківський р-н, поч. 20-их років ХХ ст., льон, заполоч, шовк; "ткання під дошку". Scarf. Village of Cherniatyn. Flax, embroidery thread, silk.

Перемітки низинної зони (Городенківський і Тлумацький р-ни) з чіткими мотивами восьмипелюсткових розет-зірок, хрестиків, витканих "під дошку" або ручним перебором чорним, зеленим, оранжевим шовком і червоною "заполочю". В напрямку підгір'я (Снятинський і Коломийський р-ни) забори виконують вовняною пряжею, орнамент більше геометризується, а застосування, здебільшого, техніки ручного перебору дозволяє розширити гаму кольорів.

Незважаючи на деяку візуальну подібність переміткових заборів Наддністров'я, детальна художня аналіза виявила ряд локальних варіантів, своєрідність яких проявляється в певних відмінностях композиційного та кольористичного вирішення орнаменту, формі й методах розробки мотивів. Наприклад, у Старому Гвіздці (центральна частина) популярними були т. зв. "погрейцаровані" перемітки.² В центрі забору тут чергуються чорні або темнозелені розетки ("зірки") і червоні перехрестя на вишневому фоні. В народній уяві ці мотиви викликали асоціацію з крайцарями,³ в зв'язку з чим забір називали "погрейцарованим". Обабіч основного зору оранжева "кривулька" і чорні "ріжки", вище — поверхниця ("ріжки"). Іншим варіантом центральних мотивів була розетка в подвійному ромбовидному обрамленні і хрестовидний розвід. Подібні забори ткали в Тишківцях, Чернятині, Чортівці та інших осередках, проте більшість з них мала складнішу розробку контуру і внутрі-

шнього поля мотиву і загалом орнаментальної смуги. В кольориті переважають традиційні для Городенківщини поєднання пурпурово-червоного, червоного, зеленого, чорного з незначним вкрапленням оранжевого кольорів.

Своєрідно на фоні городенківських переміток виглядають вироби Чернятина і його околиць — з червоним орнаментом на червоному фоні забору. Декоративний ефект досягається співставленням щільної фактури фону та мінливої, блискучої — перебору, в результаті чого виявлявся складний геометричний взір. У пізніших виробах акцентували центральні мотиви чорним і оранжевим кольорами. Особливим композиційним мотивом при створенні перемітки в Чернятині, Тишківцях, Чернелиці та інших осередках були вузькі червоні заснівки, переткані іноді червоними або червоно-чорними "зубцями" (килимова техніка), які обрамляли центральне біле поле виробу. Перемітки із заснівками зустрічалися також на Гуцульщині, у деяких селах Верховинського краю.⁴

В міру наближення до Дністра помітною є тенденція обмеження кольориту, який побудований на нюансах червоного і вишневого кольорів з незначним додатком чорного, зеленого та оранжевого. Бідність кольориту компенсує складна розробка орнаменту. У багатьох городенківських селах поверхниця в перемітковому заборі не повторює бокового зору (як це є у снятинських і коломийських), а спрощується до вузької червоної смужки з об'ємно виступаючими "павучками" або стовпчиками того ж кольору. Характерне також збільшення ширини забору.

Інший тип композиції в наддністрянському комплексі представляють широкі забори т. зв. "затрійних"⁵ переміток Гвіздця. В центрі — традиційний для цього осередку взір ("погрейцарований" або ромб із зіркою), але в оточенні широких бокових — дрібних червоно-оранжево-зелених "руж". Подібні тридільні композиції характерні для переміток ряду сіл городенківсько-тлумацького пограниччя в районі річки Дністер (Лука, Незвисько, Ісаків, Герасимів, Долина). Одними з найпоширеніших заборів є "ружові" — три смуги квіткового орнаменту, найширшу з яких творять великі мотиви руж і скісні перехрестя. Деяко відмінне трактування "ружового" зору у весільній перемітці — дрібні розеткові мотиви, розташовані у трьох смугах за принципом косої клітки. Ускладнення орнаменту і кольориту переміткових заборів розпочалося в 20-ті роки ХХ ст., у зв'язку з появою на ринках фабричної пряжі. Давні вироби відзначає проста композиція з дрібних мотивів, наприклад, з п'яти рядків "кривульки", які чергуються різними барвами.

Оригінально на фоні городенківських переміток виглядають вироби Ясенова-Пільногого. У контрастному зіставленні кольорів (чорного і жовтого, яскраво-червоного і зеленого), а також у значному застосуванні сухозолоті прослідковуються певні впливи Гуцульщини.

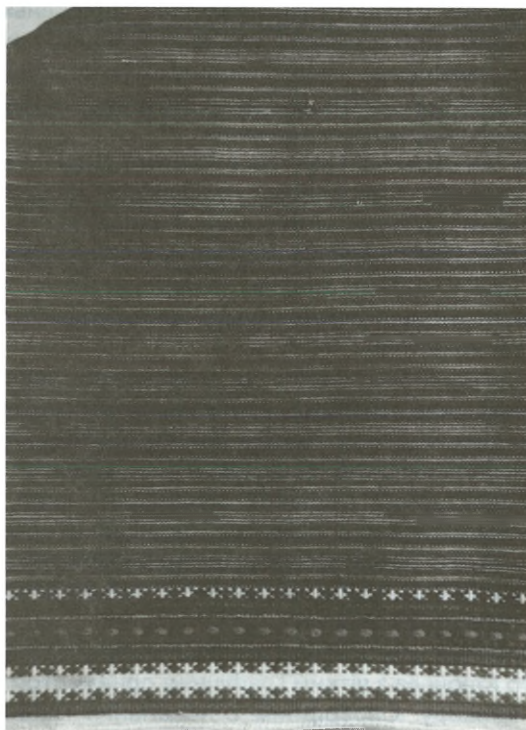
Для переміткових заборів Коломийського Надпруття характерний складний геометричний орнамент. Центральну смугу забору заповнює візерунок, утворений ромбами, квадратами, "кучерями", розетами, хрестовидними фігурами тощо. Мотиви бокових частин значно простіші та дрібніші, часто у вигляді ромбиків, перехресть, зигзагу та ін. Виразніші льокальні варіанти за кольоритом. Так, у Печиніжніні орнамент забору чорно-червоний, а в напрямку до підгір'я, у Пилипах, Дебеславцях та інших надпрутьських осередках кольорова гама збагачується ясно-червоною, жовтою, зеленою та фіолетовою барвами.

Існувало кілька способів пов'язування перемітки, в залежності від того, якої форми був твердий очіпок або будь-який валок, покладений під перемітку. Спільним для більшості з них було обмотування полотна навколо голови кілька разів. Однак перемітку по-різному викладали на голові, не однаково також випускали її кінці, складали тканину по довжині й ширині (рясували середнє поле виробу). Своєрідним був спосіб пов'язування перемітки на Покутті, який був поширений також на Західньому Поділлі та Гуцульщині. Середня частина, що вкриває чоло і тім'я, рясована на дрібні складки, які проходили від чола до потилиці. Потім тканину проводили під підборіддям, двічі навколо голови і зав'язували на ший так, що видно було тільки два кінці — забори.

Пізнішою формою головного убору заміжніх жінок була домоткана, "роблена" (відома також під назвою "платина", "нав'язева", "старовіцька") хустка, що побутувала в 20—30-их роках ХХ ст. на Покутті, головним чином, в Коломийському районі. Вибором сировини (льон, бавовна, вовна, сухозолоть) та деякими способами ткання хустки нагадували жіночі запаски. Зберігаючи форму злегка видовженого прямокутника (80—100 x 60—65 см), побудовою орнаменту і способом вив'язування вони близькі до переміток. Все поле старовітської хустки щільно заповнене поперечними кольоровими зубцями або кліточкою ("зубата", "дрібонька"), а вздовж коротших сторін композицію замикають широкі узорні смуги "заборів". Подібно до переміток забір творять дві самостійні орнаментальні стрічки, ширша з яких будується за традиційним тридільним укладом, а вужча, в нижньому краї — "поверхниця", "покрайниця" — є повтором частини основного візерунку. Особливим композиційним засобом у хустках є облегшення кінців виробу винесенням поверхниці на край тканини, оскільки, на відміну від переміток, середнє поле тут щільно заповнене смугами. Таким чином, зберігається закон композиційної рівноваги, гармонійного поєднання фону і орнаменту — виразно звучать забори. Орнаментальну смугу творять розеткові і ромбовидні фігури, обабіч від неї — групи гладкоперетканих і дрібноузорних з мотивами "шахівничок", "драбинок", "кривульок", "павучків" тощо. Всі зовнішні краї взорів ажурно завершені рядком "павучків", "ріжків" чи "гра-

Перемітка — Коломийщина, поч. ХХ ст., льон, заполоч; ручний перебір. Scarf. Kolomyishchyna. Flax, silk.

Хустка "фасолькова" — с. Вербіж, Коломийський р-н, 1930-ті роки, бавовна, вовна; ремізно-човникове ткання. Scarf. Village of Verbizh. Cotton, wool.

бельків".

Близькими до покутських були хустки, які побутували на початку ХХ ст. на Волині.⁶ На відміну від холодної, кольорово зближеної гами волинських виробів, покутська тканина характеризується контрастним

співставленням кольорів, більшими орнаментальними формами. Крім того, техніка ручного перебору, якою часто користуються покутські майстри, дає ширші можливості застосування кольору, — акцентування окремих мотивів чи деталей, членування орнаментальної смуги на кольорові ділянки.

Традиції льокальних осередків проявилися в оригінальній композиції заборів, ритміці чергування смуг, зіставленні різнофактурних ділянок, особливостях способів ткання та кольориті. Високохудожніми якостями відзначаються хустки Мишина, одного з найбільших осередків їхнього виготовлення. Їм властива глибока і складна за тональними нюансами вишнево-зеленувата гама кольорів з теплими акцентами і розмаїття орнаментальних мотивів. Численні назви хусток — "штернові", "зірничкові", "ружові", "павучкові", "качурові", "хрестикові" та інші — походять, як правило, від основного мотиву забору. Весільні хустки найчастіше "зірничкові" та "ружові", утворені чергуванням восьмикутної розетки і ромба або різнокольорових руж і хрестовидних розводів. Цікавою є композиція качурового забору — візерунки із звернених до середини "кучерів" і "кривульок" пістрявлюють білим, рожевим, фіолетовим, червоним, жовтим, смарагдовим відтінками на вишневому фоні. Середнє поле мишенських хусток щільно переткане дрібненькими вишневими клітками або червоно-зеленими смужками, а у весільних — ще й поодинокими прокидками золотистої сухозолоті чи шовку, які надають тканині приємного мерехтіння поверхні.

На виготовленні хусток в Мишині спеціалізувалися родини Атаманюків, Андрусяків, Кавацюків, майстри М. Гуцуляк, М. Угринчук, І. Миронюк та інші. Знані ткачі виконували замовлення для навколишніх сіл (Грушів, Корнич, Вербіж, Семаківці, Сопів, Ключів), а також для деяких суміжних гуцульських, де був брак майстрів.

Композиційно подібні до мишенських червоно-оранжеві хустки Вербіжа і Долішнього. Застосування певних технологічних засобів і поєднання різноструктурних ділянок творить специфічний зубчатий графічно-фактурний малюнок середнього поля, яке плавно завершується забором. Традиційний розетковий орнамент, оживлений контрастними яскраво-зеленим і синім кольорами, обрамляють ланцюжки оранжево-зелених ромбів.

Особливо декоративні яскраво-червоні хустки Великого Ключева з чітким графічним орнаментом чорного кольору. Своєрідним є поєднання гладкої, з шовковистим полиском поверхні поля та об'ємних перебірних мотивів, виконаних грубою ниткою.

Емоційністю гарячого кольориту, чіткою попереочно-смугастою композицією вирізняються вироби села Іллінці. При всій нескладності малюнку орнаменту, декоративний ефект досягається вибором відповідного ритму яскраво-зелених, синіх, чорних і жовтих смуг на червоному фоні, створенням колірної

гармонії між ними.

У Печеніжині, як і у більш віддаленому Русові (Снятинський р-н), ткали білі хустки в рідку чорно-червону або червоно-синю вузьку смужку, з вузькими заборами з "шахівничок" та "парканців" на кінцях виробу. Правдоподібно, що більшість покутських буденних хусток були білими, з льону або бавовни. Для святкових платин використовували кольорову "волічку", "коцики", шовк і сухозолоть.

Найчастіше хустки пов'язували попід бородою, застосовуючи при цьому очіпок, т. зв. "каптур" ("опаска", "чеп"). В інших варіантах вив'язування старовіцька хустка дещо нагадувала перемітку. Так, в Ключеві та Княждворі робили цікавий завій, "помолодицьки": один рясований кінець хустки, як віяло декорував голову, другий спадав на спину майже до пояса, із забором зверху.

З часом традиційні домоткані хустки були витіснені промисловими виробами, однак ще довгий час, навіть у повоєнні роки вони залишалися стійким компонентом традиційного святкового одягу покутян.

Жіночі головні убори чітко підпорядковані і гармонійно узгоджені з усією художньо-образною системою народного строю. Їх орнамент і кольорит, способи оздоблення та манера пов'язування завжди становили єдине ціле з рештою компонентів одягу. Не випадково на Покутті в головних уборах зберігся тканий орнамент, адже тут ним декорували й інші одягові вироби — обгортки, запаски, пояси, крайки, тайстри. У старовіцьких покутських хустках ритм смуг обов'язково повторювався у поясному тканому вбранні (опинках, запасках). В орнаменті переміток і хусток домінував червоний колір і його тони, що було загальнозональною особливістю декорування покутського народного одягу. Червоний колір, за народними віруваннями, має важливі, захисні властивості. Ось чому, наприклад, у перемітках по краях виробу з'являються червоні заснівки або зубці, які вузькими смужками замикають декор по периметру. Вони тим самим захищають голову жінки "з усіх сторін світу". Оберегові знаки, внесені в тканий орнамент у вигляді геометричних та стилізовано-рослинних мотивів, мали оберігати голову і обличчя від усього злого. Отже, у святкових жіночих головних уборах художні особливості формувалися на основі традиції, у тісному взаємозв'язку із береговою та знаковою функціями, які поступово втратили своє первісне семантичне значення, а домінуючою і визначальною стала естетична.

1. Південно-східна частина Івано-Франківської області (сучасні Городенківський, Снятинський, Коломийський і Тлумецький р-ни).
2. В цьому осередку більше поширена назва "рантух".
3. Крайцар — стара монетна одиниця в Австро-Угорщині.
4. Матейко К. І. Одяг. Гуцульщина. — К., Наук. думка, 1987. С. 197.
5. Назва походить від тридільного характеру забору.
6. Сидорович С. Й. Художня тканина західних обл. УРСР. К., Наук. думка, 1979. С. 71-72.

ЗБЕРЕЖЕННЯ НАШОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

(ДЛЯ ПЛЕНАРНОЇ СЕСІЇ СКУ, ТРАВЕНЬ 1996)

Одним з головних завдань жіночих організацій завжди було збереження нашої ідентичності. Жіночі організації одинцем, а потім об'єднані в Світовій Федерації Українських Жіночих Організацій, завжди старалися різними способами зберігати, плекати, затримувати наше "Я" для майбутніх поколінь. Це було необхідним, бо бачили ми, як все що українське, нищила комуністична система, як обезцінювала вартості, як міняла історію, обкрадала нас від усіх наших надбань. Ми за всяку ціну хотіли зберегти те, що в Україні просто зникало.

Тому ми засновували дитячі садочки, видавали журнали, жіночі і дитячі, писали статті на ті теми, робили панелі, проводили дискусії. З ініціативи СФУЖО ще в 1980 р. СКВУ проголосив "Декаду української родини". Цікавим є те, що саме перед закінченням нашої декади — десятиліття, в 1990 р. ООН проголосила 1994 рік інтернаціональним Роком Родини! Організація Об'єднаних Націй також відчула, що родина — найважливіша одиниця суспільства. А у нас родина мала ще більші завдання, бо ж крім етичних, моральних та християнських чеснот треба було зберігати українство!

Не одні річні наради присвятили ми саме обговорюванню цієї завжди актуальної теми. Відвідуючи наші складові організації, ми завжди заторкували тему свідомої української родини. Я завжди підкреслювала, що тільки сильна та свідомо діаспора зможе допомогти Україні. А підставою нашої сили була, є і завжди буде здорова християнська родина.

І врешті Екзекутива СФУЖО вирішила, що варто і треба знати, в якому стані українства знаходяться родини діаспори, родини членок наших складових організацій. Бо тільки знаючи та аналізуючи наше сьогодення, зможемо міняти напрямні праці чи робити наголос на певні ділянки.

На весні 1995 р. чотири членки Екзекутиви СФУЖО інтенсивно працювали над запитником, який мав нам дати цікаві інформації. Ми були свідомі того, що коли жінки є членками жіночих організацій, то вони тим самим більш свідомі, ніж ті, що збоку. Тому і сподівалися, що відповіді будуть більш оптимістичні, ніж дійсність. Надіялися на відвагу усіх складових організацій, значить 22-ох на 4-ох континентах. Це дало б цікаву пересічну характеристику родини діаспори.

Запитники ми розіслали в серпні минулого року зі супровідним інформативним листом. Відповіді вже маємо на руках, хоч надіємося дістати додаткові, спізнені. Комісія якраз тепер сідає до обрахування

та статистики, на підставі яких зробимо відповідні висновки. Але сам запитник нам накинув несподівані проблеми, які з відповідями про ідентичність творять цікавий образ людини діаспори.

Перше зауваження. З Канади ми дістали 201 запитник, з Америки 24, з Австралії 17, з Європи 1, з Південної Америки — жодного. Разом 243. Отже остаточні висліди, якщо ніхто більше не пришло, не дадуть характеристики 4-ох континентів. Також не матимемо пересічної характеристики країни та різних середовищ, бо, наприклад, в Канаді одна організація прислала 200, інша 1, а ще інша — нічого.

Одна з найбільших організацій СФУЖО в Америці прислала тільки три. Значить, висліди будуть відноситися головню до однієї організації в Канаді.

Де шукати вину?

І тут друге важливе зауваження: чи маємо в наших організаціях брак комунікації? Чи організації робляться байдужі? Чи занадто "самостійні", уважаючи централізовану працю непотрібною? Чи, може, провід організації не є відповідний? А може всього потроху? На жаль, знаємо з дійсності (і це не стосується тільки жіночих організацій), що деякі наші організації очолюють амбіціонери, яким далека праця, їм аби титул. Є й такі, яких випихають на чільну позицію, щоб мати там "свою людину". І так далі, і так далі... Це не сьогоднішня тема, хоч вона дуже важлива, бо від нашого проводу у великій мірі залежить напрям праці та візія майбутнього. Треба ідейної, громадськи виробленої людини, з посвятою, зі зацікавленням. Треба проводу, який вміє, може вести свою організацію в національному, релігійному дусі, з вирозумінням ситуації в діаспорі, в Україні.

Варто тут більше поцікавитися проблемою наших проводів, провідників, бо від них, як згадано, дуже залежить наше майбутнє.

Запитник ми вислали українською мовою, бо наші організації в різномовних країнах, і мова комунікації в СФУЖО є покищо українська. Що нас здивувало, це складові організації околиць Торонта, які чисельно відповіли, але англійською мовою. Захід Канади нас не здивував би, а Торонто таки дуже! От і третє зауваження: затримаємо мову, а чи зникне вона? Як затримаємо, то яку? Ту, яку діаспора берегла десятиліттями, за яку Голоскевич, Синявський і багато інших загинули на Сибірі, а чи у нас тепер "модну", найновішу, насильно в Україні зрусифіковану, в якій кафедра, оркестр, хокей і подібні слова безсердечно ріжуть вуха. Чи молодше покоління буде двомовне, а то й багатомовне, а чи на віху нашому

сусідові на півночі заговорить тільки англійською у нас, а де інде французькою, португальською, еспанською, німецькою, польською? Як себе зрозуміють наші нащадки? При допомозі есперанто? А як відвідати в Україну? Чи може й не будуть зацікавлені відвідати землю своїх предків? Як ми гордилися нашими дітьми, які їхали в Україну і їх подивляли за кращу українську мову, як місцева! Матимемо причину гордитися знанням мови наших нащадків? Проблема мови є дуже важлива! Хоч ми себе потішаємо, що можна бути добрим українцем, не знаючи мови, але де ж тоді гідність людини, яка добровільно відривається від нитки, що в'яже тисячолітню культуру нашого народу? А з другого боку, маємо молодих людей, які роблять величезну працю для добра України, не знаючи її мови... Тиждень тому я була на 24-ій Конвенції Союзу Українок Америки, нашої складової організації. Там виступала Марта Зелік — permanent Ukrainian interpreter for the United States of America. Марта розказувала, що коли зробила рішення вивчати українську мову разом з політичними науками, деякі українці їй відроджували, кажучи, "ти з того хліба не будеш їсти!" Вона додала: "Я тепер не тільки з того хліба їм, але я є в центрі історичних подій-відносин США з Україною"! Але мова — це знов тема, якій варта присвятити окремий час...

А тепер переходжу до самого запитника. Він має 22 питання, більшість з них мають кілька можливих відповідей.

Ось для прикладу:

На питання ч. 2 — вік того, хто відповідає на питання — великий відсоток: 65+. Значить, нам треба молодшого покоління до праці. Врешті, ми всі це знаємо. Тільки як їх дістати? У розмовах зі складовими організаціями ми прийшли до висновку, що молодша генерація не переносить сидження на довгих сходинах, що ми з призвичаєння толеруємо, хоч стогнемо. Також не люблять брати зобов'язання на роки. Вони воліють взяти на себе обов'язок одноразовий, зробити, скінчити і забути. Тож стараймося їх втягти у працю в такий спосіб.

На питання ч. 8, скільки в родині українських або мішаних подруж, великий відсоток є мішані подружжя.

На питання ч. 9, скільки осіб у вашій родині ходять до української церкви, відповіді: регулярно — досить багато. Взагалі ні — дуже, дуже мало. Час від часу — найбільше. До неукраїнської церкви — досить великий відсоток. Виглядає, що і наші церкви втрачють членство і варто докладно прослідити чому, щоб тому запобігти.

На питання ч. 10 — скільки членів родини належить до організації — найбільший відсоток у віці 40 до 64. На питання українських — релігійних, громадських, спортових і неукраїнських, найбільший відсоток — неукраїнських.

На питання ч. 11 — молодь належить до моло-

дечих організацій більше до неукраїнських, як українських.

Питання ч. 13 — дуже мало дітей посилають до українських шкіл.

Питання ч. 14 — чи передплатують нашу пресу — мало. Наші жіночі журнали — мало. Дитячі — ще менше. Неукраїнські — багато більше.

Питання ч. 17 — чи мають українську книгозбірню — дуже мало. Хто в родині читає українські книжки — переважно вік 65 +.

Питання ч. 20 — народне мистецтво має найбільше зацікавлення, головне писанкарство. Також участь в хорах, танцювальних ансамблях, вишивання тощо.

Одне потішає: на питання прошу подати Вашу думку про поміч Україні, незважаючи на вік, чи третє, п'яте покоління в новій країні, всі уважають, що треба і хочуть допомогти.

Також просять творити дитячі садочки, а це є доказом, що сьогоднішні батьки бажать своїм дітям українського середовища і хочуть їх навчати рідної мови. Це щасливий зворот від недавнього минулого і цікаво, чи це не під впливом незалежності нашої держави!

З огляду на те, що відповіді на наш запитник не охоплюють цілої діаспори, ми, правдоподібно, будемо просити наші складові організації все ж таки присвятити йому відповідний час. Тоді, маючи докладніші дані, зробимо статистику, яка, ми віримо, допоможе нам виразніше побачити, де є наші проблеми і як на них реагувати. Покищо це тільки мале резюме нашої праці в напрямі зміцнення діаспорного українця.

Збереження нашої ідентичності в країнах нашого поселення — це наш обов'язок перед нашою совістю і перед українською вільною вже державою.

В Україні розроблено міністерствами і науковими установами з громадськими організаціями державну програму "Українська діаспора на період до 2000 року". В програмі, яку затвердив кабінет міністрів України, пишеться: "Україна вбачає своє завдання в тому, щоб всіляко сприяти добровільній інтеграції української діаспори в політичне, соціальне та економічне життя країн проживання, її адаптації до місцевої культури із збереженням і розвитком власної духової самобутності".

Наші предки, перші поселенці, вже понад сто років жертвенно працювали для тієї справи. Залишили нам величезну релігійну та національну спадщину. Погляньмо на сотні чудових церков, домівок, виробів народного мистецтва! Продовжуймо їхню працю. Не замикаймо церков, не продаваймо домівок! Працювати мусимо спільно всі — родина, церква, громада і провідну роль мусить перебрати наша молодь.

То ж з Божою поміччю працюймо разом, для добра нашої громади тут і в Україні!

ОСІННІ СВЯТА

НАРОДНОГО КАЛЕНДАРЯ

З вереснем приходиться осінь. 2 вересня святкували Івана Головосіки, або, як називали в Карпатах, — "Глави". За біблійною легендою, у цей день Іванові Хрестителеві відтяли голову. Отож, на свято постили і нічого не різали ножом, не їли нічого круглого, що нагадувало б форму голови, бо, за повір'ям, нечистий вселиться і будуть "різи" та "кольки" в животі. У гуцулів на Івана Головосіки обов'язково постили "сіткарі" (мисливці), аби їм щастило на ловах.

12 вересня — Івана Воїна. Широко це свято не відзначали, але молилися обкрадені, бо Іван Воїн начебто допомагав розшукати злодіїв і повернути втрачене. До молитви ставали також ті, у кого в родині хтось пропав безвісти.

Закінчується літній цикл свят, дівчата гадають про щасливе заміжжя.

Осінні свята розпочинаються святом відновлення вогню на Семена Стовпника — 14 вересня. Святий Семен, за народними віруваннями, мав вплив на вогонь, птахів, погоду. Вірування, пов'язані з цим святом у різних регіонах України, мали свої відмінності. Найдавніші форми збереглися на Звенигородщині та у деяких районах Полісся. Тут до 30-их років нашого століття побутував звичай "женити лучника" (або ще казали "женити свічку", "комина", "каганця"), пов'язаний з прадавнім, ще язичницьким обрядом вшанування вогню. У Димерському районі на Київщині, на Семена вперше після літа засвічували вогонь у лучнику. Лучник, зроблений з полотна і обмазаний глиною коминак, вшали над лавою, щоб видно було вечорами прясти. Господар вносив його в хату, обсіпав житом, яке діти визбиравали на щастя.

Особливо врочисто "женили свічку" на Звенигородщині. За описом відомого вченого Агатангела Кримського, свято розпочиналося вранці. До хати сходилися сусіди, родичі, куми, уквітчували свічку, засвічували її і ставили на столі. Потім усі сідали за стіл, пригощалися. Страви подавали, як на весіллі. Імітували обряд випікання короваю свічки, співали пісень, грали на рубли (приладдя для прасування сорочок) та качалці, а в кого у хаті були музики, то й на скрипці. Гуляли від ранку аж доки не споночіє. Другого дня запалену свічку несли до іншої хати, і гості сходилися продовжувати "весілля" свічки. Свят-

кували протягом тижня. А відсвяткувавши, починали вдосвіта або пізно ввечері працювати при світлі.

На Сумщині на Семена "засиджували" вечір — гостилися в когось із кравців, шевців, вишивальниць, ткачів допізна, щоб при прядінні чи іншій роботі "не дрималося".

На Рівненському Поліссі зачинили після літньої перерви вечорниці. Дівчата вскладчину варили вареники, запікали і завітчували півня, варили обрядову кашу, а хлопці наймали музик.

Побутували різні варіанти легенд про те, що Семен у цей день розподіляє горобців по селах. Як не відсвяткувати Семена, то нечистий може наслати горобців на посіви і ті виб'ють геть чисто, або розскубуть з хати солом'яну стріху.

На Лівобережжі на Семена вигоняли ввечері з хати мух, бліх, щоб не водилися. Робили це полиновим віничком. Вимітаючи, примовляли: "Киша мухи, до Степухи, а ви, блохи, до Явдохи". На Сумщині вимітали комашню і ставили біля порога віник, щоб назад не вертали, а ще посипали крейдою від печі до порога, — щоб у хаті було чисто.

17 вересня — свято Неопалимої Купини. Не робили нічого ні в городі, ні в полі. Вважали, що образ Неопалимої Купини відвертає вогонь від хати, рятує від пожежі.

19 вересня — Михайлове чудо. Вірили, що працювати у цей день — гріх. Існує багато легенд і переказів про покарання грішників у день Михайлового чуду.

21 вересня святкують Введення, або другу Пречисту. У цей день нічого не роблять, щоб не трапилася у хаті яка "причина" — несподівана біда. Святкують з сусідами, родичами, готують смажену рибу, печуть калачі. Особливо урочисто святкують у тих селах, де випадає на Пречисту храм, який на Черкащині зветься "мед", а на Поділлі "празник". Від свята

починали посилати старостів до дівчат, які на Пречисту до схід сонця молилися: "Пресвятая Пречиста! Дай мені чоловіка плечистого, з добрими волами, з гарними возами та з чорними бровами".

У багатьох регіонах України побутувало повір'я, що на другу Пречисту вужі та гадюки "гріються-сушаться" проти сонця біля води, на лісових галявинах, — злазяться усі до купи, і серед них є цар у золотій короні. Хто побачить, як вони сушаться, тому треба кинути поміж них червоного пояса і вклонитися, тоді зміїний цар скине корону на пояс. Ту корону треба взяти і носити завжди у пазусі, тоді будеш щасливий і все йтиме на руку, — в усіх справах пощастить, а найдужче — у сімейному житті та багатстві.

27 вересня — велике свято Воздвиження, або, як ще називають, Чесного Хреста. Постили, готували здебільшого юшку з бараболі, пироги з яблуками. Вважалося, що до Воздвиження усі птахи відлітають у вирій, крім диких гусей, які летять останніми.

Вірили також, що на це свято, вранці, як задзвонять дзвони, земля зрушується і розступається у певних місцях, у ці провалля входять вужі, гадюки, ящірки, а тоді земля знову сходиться і замикається аж до Благовіщення.

На Гуцульщині свято Чесного Хреста особливо святкували мисливці. У цей день заборонялося полювати, бо той, хто не дотримується заборони — "сім років нічого не вполює".

На Воздвиження існували прикмети щодо погоди. Якщо цього дня опадав березовий лист, це віщувало довгу й теплу осінь, а коли осика скидала ще зелений лист, чекали швидкого похолодання.

9 жовтня в народі святкують Івана Богослова. До цього свята селяни поспішали засіяти озимі. Побутувало прислів'я: "Хто не засіяв до Івана Богослова, той не вартий доброго слова".

На Івана Осіннього (так ще називали свято) молодь влаштувала великі вечорниці: хлопці наймали музик, дівчата вскладчину готували святкову вечерю.

За кілька днів по тому — 14 жовтня — відзначали найбільше осіннє свято — Покрови. За народними уявленнями, свята Покрова опікувалася шлюбом, родиною, а також мала вплив на тепло, вітер, сніг, урожай, здоров'я. Це свято знаменувало поворот від осені до зими. "Покрова вкриє землю, хоч листом, а хоч снігом", — мовиться у народному прислів'ї. Сніг надійно захищав озимину від вимерзання, отож і благали богиню: "Покрово-Покрівонько, постели скатерку біленьку, не дай довго вороні крякати і ногами по болоті ляпати". За повір'ям, після Покрови земля мала відпочивати. Копати, сіяти — вважали за великий гріх. Народна мудрість застерігала: "Не сій після Покрови, бо на полі буде голо", "Хто сіє по Покрові, той не матиме й корові". Відтак селяни

поспішали закінчити до свята усі польові і городні роботи. На того, хто не встигав впоратися, дивилися з осудом — як на грішника, що накликає недорід на всі поля.

Ще донедавна побутувало чимало прикмет і вірувань, пов'язаних із збереженням тепла. В день Покрови господині вставали вдосвіта, щоб до схід сонця розтопити піч і закрити отвір у димоході, щоб всю зиму тепло трималося в хаті.

У святої Покрови прохали міцного здоров'я, щоб без хвороб пережити зиму. У Богодухівському районі на Харківщині до початку нинішнього століття зберігався старовинний звичай: під простиралом богині просити милости на час зими. Рано-вранці старша у родині жінка знімала з ікони святкового рушника і чіпляла його над вхідними дверима. Щойно починали дзвонити в церкві, родина виходила з хати і ставала перед рушником. Жінка, яка притримувала рушник, промовляла речитативом:

Пресвята Покрівонько,
Перед твоїм кривалом
Голови схиляєм.
Прохаємо, Покрівонько,
Од лиха укрити,
Здоров'ячко наше
Знов нам обновити.

Коли хто оселявся у новій хаті, вхідчини прагнули влаштувати на Покрову. Те вважалося доброю ознакою: Матір Божа покривала все, що було лихого, і несла у нову оселю добро і щастя. А ще на свято кропили хату свяченою водою, — щоб вигнати нечистого.

На Покрову не працювали. Заздегідь готували страви, а також корм для худоби. На святковий стіл подавали капуста, смажену рибу, калачі, пироги.

Існувало вірування, що Покрова — заступниця молоді, а, отже, сприяє щасливому одруженню. Побутувала приказка: "Свята Покрова в церкві стояла та хороших людей парувала". Час від Покрови до осінніх постів зазвичай був порою весіль. Дівчата молилися Покрові, щоб посприяла у заміжжі. Існували різні варіанти молитов. На Звенигородщині, скажімо, примовляли так: "Святая Покровонько, покрій мені головоньку, хоч хусткою, хоч ганчіркою, аби не бути дівкою". На Сумщині — "Свята Покровонько, покрій землю листочком, мою головоньку платочком".

Дівчата, які довго не виходили заміж, звалися "перестарками". Їх неохоче приймали до молодіжного гурту. Молодші сестри дорікали, бо, за звичаєм, доки старша дочка незаміжна, не засилали старостів до молодших. Відтак молитви старших дівчат були емоційніші: "Свята Покровонько, покрій мені хустиною головоньку, мою головоньку безпричинну, та дай же мені, Боже, дружину, сякого-такого мужчину, аби роздобув хлібця та дровець і лучину, а то моя руса

коса щодень марніє, ще й до того хутко сивіє”.

На Покрову несли до церкви калачі, поминали померлих, брали до хати старців обідати. У багатьох селах цього дня святкували "храм" (мед, празник).

Згідно з багатівіковими народними спостереженнями, погода на Покрову "сповіщала", якою буде зима.

15 жовтня відзначали святого Купріяна. Вранці і ввечері молилися святому, щоб захистив від чаклунів і їхніх чар.

20 жовтня — Сергія Капусника. За народним віруванням, якщо цього дня сікти капусту, то буде смачною і довго зберігатиметься.

27 жовтня святкували Параскеви-П'ятниці. Святу Параску також вважали покровителькою дівчат, отож молилися про щасливе заміжжя.

На Параскеви гріх було пряхти. Казали, що свята карала за це судомами рук і ніг. Проти свята скидали з колеса прядки нитку, щоб, було, відьма не взялася вночі пряхти замість прядлі.

На Полтавщині пасічники окроплювали свяченою водою бджіл, обкурювали ладаном погріб і укладали на зимівлю вулики.

Від Параски частішали заморозки. "Параска — зубами ляска", — говорили в народі.

28 жовтня — святого Юхима. Відзначали його переважно пасічники, котрі в цей день готували до зимівлі бджіл.

31 жовтня — день святого Луки, заступника жіноцтва і материнства. В окремих районах Київщини на Луки ходили з гостинцями до баби-повитухи.

Листопад — завершальний місяць осені, час останніх приготувань до зими, господарських турбот та обрядових і сімейних свят, реґламентованих народним календарем.

4 листопада відзначають свято Казанської Божої Матері. Цей день вважається сприятливим для сватання та одруження. В народі так і кажуть: "Хто на Казанської женихається, той ніколи не розкається". Цим святом на селі завершувався період осінніх весіль і наставав перепочинок до періоду м'ясниць, під час яких справляли весілля. Народні традиції мудро регулювали життя селянина: на порозі зими треба було зберегти сили і продукти харчування.

8 листопада — Дмитра. Дівчата встають до схід сонця, ревно хрестяться та шепочуть молитву: "Святий Дмитро! Дай мені чоловіка хитро! Сякий-такий аби був, аби хліба роздобув!"

На Дмитра не сідають пряхти. Важливішою є Дмитрова субота (найближча після Дмитра). Це одне з головних свят осіннього поминального циклу померлих. На Дмитрову суботу печуть паляниці, варять холодець, вареники, смажать капусту. Зранку правлять у церкві Панахиду по померлих родичах. Після Літургії запрошують до хати родичів, старців, одиноких людей на поминальний обід. На столі неод-

мінно — мед і варені яйця.

Звичаї Дмитрової суботи найповніше збереглися на Харківщині, Сумщині, Чернігівщині, на Поліссі.

10 листопада — Друга П'ятниця — також поминальне свято осіннього циклу. Готують пісні страви. Не працюють, найсуворіша заборона стосується прядіння і мотання ниток: за повір'ям, необачні ткалі в разі порушення заборони ризикують позбутися всього одягу в хаті.

14 листопада — свято Кузьми й Дам'яна. Чоловіки і жінки гуртуються на кутку і зустрівши на вулиці когось на ім'я Кузьма чи Дам'ян, справляють йому вкладчину "йменини". Гуляють допізна, інколи й наступного дня. Грають на затулі від печі, дерев'яному рублі, відрах, решеті, танцюють і співають.

Побутує чимало легенд про безкорисливість, мужність святих Кузьми й Дам'яна. Одна з них розповідає про те, як вони подужали страшного змія. В іншій — святих змальовано дужими і вмілими ковалями. Кузьму і Дам'яна в народі прозивають "безсеребренниками", оскільки святі за свою роботу ніколи не брали грошей.

Старші люди, які вміють "шептати", замовляють на свято пристрій-наврочування.

Кузьмо-Дам'янова субота є другою поминальною суботою в осінньому шануванні культу померлих.

21 листопада — Михайла. Випадає до свята перший сніг і в народі кажуть: "Уже Михайло приїхав на білому коні". Субота після свята є також поминальною.

27 листопада відзначають Пущення (в центральних районах України його називають Пилипівчани запусти, а на Слобожанщині — Заговини).

На Лівобережжі України був поширений звичай чіпляти колодку тим, хто не одружився восени і справляли складчину.

Молоді пари ходили на Заговини до тещі й тестя, свати — до сватів, куми — до кумів.

Гуляючи на Запустах, закохані тим самим засвідчували свою вірність одне одному. Відсвяткувавши, дівчина бралася вишивати своєму парубкові хустинку, яку дарувала йому на другий чи третій день Різдва, що певною мірою означало згоду на одруження.

Одразу після Пущення починався Пилипівчаний піст (або Пилипівка), який тривав від 28 листопада до Різдва. У Пилипівку не справляли весіль; сходилися на вечорниці пряхти, шити, вишивати. Побутових пісень не співали, а тільки колядували. Це була своєрідна школа передачі традицій колядування від старшого покоління молодшому. За Пилипівку хлопці й дівчата вчилися колядувати, і хто найбільше знав колядок, того у ватазі обирали старшим на різдвяні свята.

З настанням Пилипівки закінчувався осінній цикл свят народного календаря і приходила зима.

В ДОРОЗІ ДО СЕБЕ

(Закінчення. Поч. у попередньому числі)

На відміну від нас теперішніх, для яких значення слова "єдність" перетворилося на порожній звук і чим патетичніше ми виголошуємо його, тим більше роз'єднуємося, те покоління шістдесятих: письменники, художники, кінорежисери, взагалі вся творча авангардова інтелігенція, без гасел і закликів сприймала себе, як єдине, нероздільне ціле, достоту, як купка людей в Ноевому ковчезі, серед врятованої ними від всесвітнього потопу, малої частки живої природи, яка повинна була рости і множитися на, знайденій ними, земній тверді. Ці молоді, творчі сили мусіли міцно триматися одне за одного, щоб вивести свій корабель до духовного Арарату і щоб врятувати, відродити ту спадщину, що залишалася від потоплених в голодоморах і репресіях батьків.

Як істинні майстри Ренесансу, вони не обмежувалися вузькою діяльністю обраного фаху, їх цікавило все, що росло на рідному полі. Композитор, що пише твір для симфонічної оркестри, мусить знати природу кожного інструмента, його тембральні і технічні можливості. Так і вони — компонували свій світ, пізнаючи природу його мови від самих її витоків до вершин літератури, філософії, мистецтва ХХ століття і, насамперед, всіма правдами й неправдами добувалися до поживних, заборонених сторінок вітчизняної історії та культури, засуджених на довічне ув'язнення органами імперської безпеки.

Повсякчас тамуючи свій інтелектуальний голод і, як писав Г. Сковорода, "щоденно підкидаючи в душу, як у вогонь, поживу, щоб душа живилася і росла", Заливаха не становив винятку серед заподливих до пошуку своїх ровесників. Та тільки-но він відчув під ногами ґрунт, що найбільше відповідав природі його росту, сила творчого начала, невідкладна за законами соцреалістичної, інкубаторної культури, виявила себе і стала яскравим винятком з самого початку його діяльності. Все, до чого він прикладає свою руку, від оформлення звичайної вітрини в художньому сальоні, до персональної виставки і, нарешті, до славнозвісного вітража в київському університеті, створеного в співавторстві з Аллою Горською, викликає гострий інтерес не тільки в рафінованих поцінювачів елітарного мистецтва, але й з магнетичною силою притягає натовп, що часто, не знаючи навіть імені художника, йде, підкоряючись потужі динамічного темпераменту. Його форми округлі, його палітра насичена життям, в ній переважає колір дозрівання й родючості, вохристий, улюблений колір поля в zenіті наливання енергією сонця, символічний образ Данаї під золотим Зевсовим дощем.

"Недремне око" не звикло бачити разом більше трьох осіб, з яких одна ним завербована й вірно йому служить. Такі велелюддя, організовані не парткомом і профкомом, скажімо, на підтримку Анжели Девіс, а зібрані спонтанно, непередбачено перед творами художника-формаліста, який колір і форму підносить до багатозначного символу, вносили певний дискомфорт в налагоджений хід плянового розвитку соціалістичного суспільства.

Щоб позбавитися наслідків, треба було позбутися причини.

Спочатку зняли оформлення вітрини в художньому сальоні, потім делегація з обкому партії прийшла на "оглядини" персональної виставки й оголосила що: "мы выставку закрываем, в ней есть не очень здоровые мысли" ("ми виставку закриваємо, в ній є не дуже здорові думки"). А перший секретар з ідеології прямо спитав: "Почему вы сюда приехали, кто вас сюда прислал?" ("Чому ви сюди приїхали, хто вас сюди прислав?"). На що художник відповів: "Як це чому?.. Це — Україна, а я українець". Потім розбили вітраж.

Проект вітража, присвяченого 150-літньому ювілеєві Т. Шевченка, став своєрідним втіленням зрілого духу мистця. Саме тоді він шукає свій Атон, Атон незламної, фанатичної віри в Україну. Ним стають Київські гори. Гроші йому потрібні лише на те, щоб добутися до Києва. В цей час він нагадує щасливого пілігрима з розквітлою патерицею. А патериця і справді мала від чого розквітнути. Там, у Києві, був Вінграновський з пронизливим відчуттям психології кольору, яке дається далеко не кожному з художників: "Я плачу і сине навколо...", там був Стус з очима жінки, що при надії: говорить, сміється, а погляд спрямований в самого себе. Там були Л. Костенко, І. Драч, І. Жиленко. Там була Л. Семикіна, вона правила колісницею своєї невгавущої фантазії, яку несла не клясична квадрига, а цілих сім степових румаків. І, нарешті, там була Алла Горська — українська Валькірія. Саме вона подала ідею створення вітража у вестибюлі головного корпусу університету.

Окремо, різними шляхами підіймаючись на гору усвідомлення себе творцями українського духу, вони зустрілися на її вершині. А вершиною все ж залишався Тарас Шевченко. Шевченко-Богоносець: "Мій Боже милий України..."

Заливаха повинен був робити центральну частину вітража з постаттю Т. Шевченка, А. Горська — дві бічні композиції. Образ Поета-Богоносця мистець створив одним подихом, в одну ніч, як "Марсельезу".

Замість променів ореолу над головою Шевченка стали слова: "Возвеличу малих отих рабів німих і на сторожі коло їх поставлю слово". Художник був певний, що ці слова "найбільше відповідають університетові, українському духові, українській вірі", як і в Біблії сказано: "Спочатку було Слово". Одержавши згоду ректора університету — почали роботу. Гурт художників-однорумців працював, як одне єство, пристрасно, самозречено, не чекаючи від замовника потрібних матеріалів для роботи, ні коштів, вони розраховували тільки на свої сили і власні скромні заощадження. І ось Шевченко постав — в одній руці книга, як в апостола Павла, іншою пригортає до грудей жінку—Україну.

Під час роботи перед вітражем часто почали збиратися студенти. Якось підійшов і парторг університету, довго дивився, а потім сказав: "Слухайте, Заливахо, тут, біля вас, багато людей збирається — дивляться, що ви робите". Художник здивувався на такі слова: "Ну то й добре, що люди дивляться". Парторг був дуже незадоволений такою відповіддю: "Ні, то не добре, це ж не для того робиться, щоб тут люди стояли... та ще й ці націоналістичні тексти: "Возвеличу малих отих рабів німих"... ні-ні — неможливо!"

Після цієї розмови вітраж накрили величезним сірим рядном, та не для того, щоб напередодні Шевченкового 150-річчя його відкрити, а щоб розбити. Розбити, як розбивали віру, по-варварськи сплюндрувати, як плюндрували Батурин — столицю гетьманства, чи Михайлівську золотoverху святиню, від зміни личини великорусько-ординська ментальність не змінилася.

Час "відлиги" закінчувався, попереду була довга полярна ніч застою, розбитий вітраж був першим знаком повернення до неї. Та наперекір секретарям компартійної ідеології, кожна скалка розбитого вітража стала кристаликом прозоріння для багатьох приречених на глупу совдепівську сліпоту.

До Заливахи прийшли на світанку. Не давши йому навіть одягнутися, — почали обшук. Шукали антирадянську літературу і вірші. О десятій задзвонив дзвінок — то прийшов Іван Світличний одвідати друга. "О, — зрадів КГБіст, — як добре, ось ще один є! Хай посидить з нами". О дванадцятій їх обох вивели на подвір'я, Заливаху посадили в одну машину, Світличного в іншу. Так вони попрощалися.

Везли його по етапу: з Івано-Франківська до Львова, зі Львова до Харкова, з Харкова до Мордовії. А там, як у Дантовій "Комедії", Заливаху обступили "душі", що вже по 20 та 25 років перебували у цьому гулагівському "чистилищі" і зраділи: "Нарешті йде поповнення, ми гадали, що українців уже "загребли" своєю медвежою лапою москалі, а виявляється, наш брат там ще є, ще є порох у порохівниці! Слава Богу!"

Опанас Заливаха. "Оксана". Полотно, олія. 1991 р. Із збірки Олега і Оксани Комарницьких.
O. Zalyvakha. "Oksana". Oil. 1991. From the collection of Oleh and Oksana Komarnyckyj.

За колючим дротом зони, в "ранзі" політичних злочинців була зібрана еліта інтелектуального світу зі всього Союзу Советських Республік, тут був епіцентр вибуху незалежної творчої думки — найяскравіші особистості, авангард науки і культури, ті, що в будь-якій іншій країні вважалися б національною гордістю, державним набутком. А тут... може їх зібрали з метою майбутньої селекції, а може зважили на застереження, згадуваного вже тут Еклезіяста, що "при многості мудрости множитьс я клопіт..." Українців там була найбільша група, до них тяглися литовці й латиші. Кнут Скуєнієкс — відомий латиський поет, перекладач, літературний критик, вивчив українську мову і в таборі став літературним наставником поета Миколи Осадчого.

На самому початку перебування в таборі Заливаха зустрівся з одним чоловіком, колишнім інженером-географом Іваном Русиним. Термін його ув'язнення закінчувався, та чомусь він не дуже радів тій волі, що його чекала. Одного разу при зустрічі він сказав: "Панасе, мені через місяць виходити, а шко-

да... ще хотів би з півроку побути, тут стільки цікавих людей, де я їх у Києві знайду. Тут єдине місце, де все можна говорити і не чуєш, як постійно хтось дихає в спину..."

Серед картин таборового циклу в Опанаса Заливахи є одна невелика робота, на якій зображене тюремне вічко. Коли дивишся на цю картину, охоплює моторошне відчуття ув'язненості, камінного мішка, тюрми, і де б ти не був — здається, що із дзеркального вічка за тобою завжди стежить вартовий.

Коли в 1969 році був перепис населення, Заливаха спитали:

— Вы кто по национальности, русский? (Ви хто за національністю, росіянин?)

— Ні, я — китаєць.

— Какой вы китаец.?! (Який ви китаєць?!)

— Знаю, що в нас можна записатися ким завгодно: китайцем, росіянином, татариним...

— Да, но китайцем нет. Русским, пожалуйста... (Так, але китайцем ні!.. Росіянином, прошу...)

— А я хотів би записатися китайцем, бо мені китаєць врятував життя.

— Нет, не запишу!.. Русским, пожалуйста...

Єдине, що залишилося на згадку про біле, високе захрестя — це скриня-лежак, збита з дикту і розмальована в "неоегипетському" стилі. Тепер удвох із художником сидимо не за картонною пачкою, а за столом, закладеним часописами, книжками, аркушами паперу. Звільнивши ріжок столу від книг, ми п'ємо чай і заідаємо "Насолодою" чи "Спокусою" — улюбленими цукерками художника, якими він пригощає мене.

— Збав мене, Боже, від спокус, — тихо сказав, дивлячись у вікно, що виходить на проспект, де змагалися в перегонах люди й машини, — часто мистці піддаються спокусі...

— Серед письменників нині відчувається деяка розгубленість, скажіть — в колі художників ви її відчуваєте?

За сімдесят років радянської школи людину відучили бути собою, вона не готова до того. І ось тепер, коли йде процес усвідомлення, коли ми нарешті спитали себе "нащо нас мати привела", дивлюся — художники розгубилися. Немає замовлень на вождів пролетаріату і членів політбюро (2 на 1.5 метра), малюю, що хочеш. А він навчений малювати те, що бачить, а треба малювати те, що думаєш, свою думку. Треба, щоб людина, тримаючи свічку чи ліхтар, навчилася світити сама собі, як Діоген. Спробуй світити сам собі — то важка річ...

Ми в дорозі до себе. Важливо, щоб особистість усвідомила себе. Справжній мистець не тільки бачить, не тільки дивиться — він ще й міркує, формуючи модель свого буття. Багато людей проголосувало за Україну та, на жаль, у нас іще нема ідеолога українського духу, як у Біблії сказано: "Багато званих тут,

Опанас Заливаха. "Козак". Opanas Zalyvakha. "Kozak".
та мало вибраних".

У нас також немає художників-мислителів, як то був Бойчук, щоб формували українське бачення світу. Японці завдяки цьому національному вихованню мають естетично високорозвинуту націю.

Якщо ти ніхто — ніщо й твоя культура. І тому завдання України виявити своє обличчя. Не лише мова є ознакою нації, знають українську мову багато людей: євреї, росіяни, поляки — треба, щоб дух був українським. Нація, якщо вона є, — не може не нести культури.

У мистецтві багато залежить від того, наскільки людина віддається своїй ідеї.

Для мене мистецтво почало розкриватися від тієї поверхневої, реалістичної манери, до ідеї в собі, як вона виконана, що в ній криється, яка символіка. Нерозгаданість завжди тривожить як в єгипетських скульптурах, так і в полотнах Тіціана, і в кожному геніальному витворі людини.

Прощаючись, іще раз заходжу до робітні художника і, зупинившись перед мольбертом, бачу стрімку вертикаль, що динамікою кольору і лінії спрямована вгору, від землі до неба. Нові роботи, над якими працює мистець, так і називаються "Вертикалі". Вже знаю, що це своєрідне переосмислення і проникнення в готику світобудови. Художник досліджує природу камінної готики європейського середньовіччя і вважає, що в нас вона також є, але в більш тонкій матерії — у слові, в колядках "небо і земля нині торжествують", в "тіні жайворонка" М. Рильського, в Тичининім "там тополі у полі на волі, ... струнко рвуться кудись в далечінь..." І колір також, що вище від землі, то ясніший, спрямований до зеніту, до престолу світового Розуму. Мистець шукає. Він в дорозі до себе.

ДЕНЬ МАТЕРІ В ЧЕРНІГОВІ

День Матері швидко ввійшов у календар світських свят Заходу, особливо в США, де підприємства випускають картки з побажаннями, вирощування квітів, власники ресторанів значно причинилися до поширення цього свята матері і дитини. Серед української спільноти, особливо на західних землях і серед еміграційних поселень, День Матері набув патріотичного, а не комерційного характеру. Популярність цього свята сьогодні серед українського поселення на Заході така велика, що ніхто не звертає уваги на його комерційний характер в Америці серед українсько-американського середовища.

В Україні День Матері поволі займає місце головного свята жінок. У Радянському Союзі, серед т. зв. прогресивних прошарків населення, відзначалося 8 Березня — День Жінки, який започаткувала соціалістка Клара Цеткін. Про генезу свята не зверталось багато уваги — просто це сприймалося як оправдання, щоб хоч раз в рік купити жінкам квіти і привітати їх, підносячи келих при столах, приготованих працею тих же відзначуваних жінок. Не користується це свято всебічною підтримкою, але і не цураються його.

З Днем Матері справа інакша. Його сприймають на Україні як справді нову, святкову подію. Це особливо наявно видно в тих містах, де зовсім не було традиції Дня Матері. Цього року, наприклад, відбулося величаве Свято Матері в Чернігові, старому княжому місті, що біліє десяткою старих церков над мальовничою Десною. Свято відбулося в Домі Офі-

церів, маєстатичному історичному класичному будинку, що був власністю Павла Полуботка.

Ініціатором свята була Раїса Решетнюк, член міської Ради та голова Союзу Українок Чернігова. Вона провела підготовку до свята серед громадських, державних та суспільних організацій міста і околиць, наголошуючи, як воно відрізняється від тих святкувань, до котрих населення України привикло. Підготовка повністю вдалася, і причинилися не тільки учасники та публіка, але і преса та телебачення. Р. Решетнюк зуміла зацікавити спільним святом всі жіночі та багато громадських товариств міста і околиць Чернігова. Зуміла також створити серед різноманітної публіки та дуже різноманітних учасників свята почуття спільних зацікавлень та спільності інтересів. Діти, молодь, представники громадських та політичних організацій — всі брали участь у святі. Лунали пісні, деклямації, музика. В новітній спосіб вона також зуміла забезпечити спонсорство, що покрило кошти свята і уможливило вручити маленькі подарунки його учасникам. А Союз Українок Америки передав жінкам Чернігова книжку "Білим по білому" М. Богачевської-Хом'як.

* * *

Союз Українок у Чернігові виступив ініціатором поставити пам'ятник Софії Русовій, котра своїм просвітительським піклуванням про українську дітвору може послужити моделлю матері, що дбає про розвиток своїх дітей.

*День матері в Чернігові. 1996 р.
Mother's Day in Chernihiv. 1996.*

СТАЛА БЛИЖЧОЮ НАША МЕТА

ВІДУК НА КНИГУ МАРТИ БОГАЧЕВСЬКОЇ-ХОМЯК "БІЛИМ ПО БІЛОМУ"

Хто хоче дізнатися про одну з причин, чому не вмерла Україна, чому вона, поділена й поневолена віками, вистояла, чому її культура, традиції живуть по всьому світі, прочитайте книгу Марти Богачевської Хомяк "Білим по білому".

Вперше книга була видана в Едмонтоні англійською мовою в 1988 році. Україномовне видання здійснене з ініціативи та сприяння Союзу Українок Америки в Києві видавництвом "Либідь" у 1995 році.

Українського читача зацікавить ця книга, бо в ній коротко, стисло подано історію України, на тлі якої показано заснування і розвиток громадських жіночих організацій, самих жінок і те суспільство, в якому вони жили. Прочитавши книгу, зрозумієте, що жіночий рух в Україні — цілком національне явище. Дізнаєтесь, які особи і організації слід вважати частиною українського жіночого руху в період від 1884 до 1939 року. Збагнете, що справді був такий феномен — жіночий рух. Довідаєтеся, яка особливість його в Україні, що жінки самі писали про себе, як вони дивились на свої організації, що думали про фемінізм, яке місце вони відводили собі в загальному русі жіночої емансипації.

Читаючи книгу, ви відкриєте для себе історичний зміст долі жінок, мету, яку вони ставили перед собою — сприяти розкріпаченню особистості, розвиткові економіки та модернізації суспільства. Живучи в авторитарному суспільстві, жінки не змагалися за рівноправність, а брали на себе конкретну громадську працю — ставали на шлях, який можна назвати прагматичним фемінізмом. Вони завжди поєднували материнство й домашню роботу з громадською працею на користь свого народу.

Україна була розшматована, і умови життя жінок виявляли велику неоднорідність через внутрішню політику державних режимів, географічні, суспільні й релігійні стосунки, різний історичний досвід. Цінність книги й полягає в тому, що автор подає історію жіночого руху в Російській імперії, в Австрійській імперії, за межами України.

Марта Богачевська-Хомяк підкреслює, що труднощі жіночого руху посилювалися не тільки соціальними умовами, а й недооцінкою громадської діяльності жінок їхніми чоловіками, братами. Наприклад, рідний брат Олени Пчілки, матері Лесі Українки, Михайло Драгоманов недооцінював значення її громадської діяльності. Його ідеї мали величезний вплив на формування поглядів генерації початку ХХ століття. Він підтримував рух за рівноправність жінок, заохочував і готував свою доньку до вступу до вищої школи, користався з допомоги дружини у своїй роботі, але вважав, що місце жінки — в хаті з дітьми.

Він нарікав, що Пчілчина громадська діяльність завдає шкоди її дітям і навіть висловлював побажання, щоб на неї звернула увагу поліція, і це змусило Пчілку на деякий час припинити свою діяльність. Драгоманов поважав працьовитість своєї сестри, але не звертав окремо ніякої уваги на її внесок у громадську, педагогічну, а то й наукову працю. Ідеолог же сучасного українського націоналізму Дмитро Донцов писав 1931 року: "В історії воюючого українства займає постать Олени Пчілки одно із найперших місць".

Наталія Озаркевич-Кобринська, яку справедливо вважають засновницею організованого українського жіночого руху, твердила, що тільки змінивши спосіб мислення, зрозуміють чоловіки віковичну кривду, заповідя жінкам, і відчують потребу виправити становище. Тому дуже велике бажання, щоб якнайбільше чоловіків в Україні сьогодні прочитали книгу "Білим по білому".

Жінкам у силу їхньої природи властива більша суспільна відповідальність, ніж чоловікам. Тому вони завжди уміли запобігти розколові чи то на ґрунті релігійному, чи політико-адміністративному.

Критики фемінізму твердили, що емансипація жінок веде до руйнування родини. Жіночий рух в Україні і поза її межами довів, що, навпаки, підвищення свідомості й освіченості жінки зміцнить родину.

Ніхто не залишиться байдужим, коли читатиме про нелегкі й прекрасні долі таких діячок українського жіночого руху, як Наталії Кобринської, Марії Ковалевської, Ольги Кобилянської, Олени Пчілки, Лесі Українки, Софії Русової, Христі Алчевської, Олени Січинської, Олени Степанів, Мілени Рудницької, Зінаїди Мирної, Ганни Жук, Надії Суровцевої, Людмили Старицької-Черняхівської...

Скільки сил, терпіння й мудрости доклали жінки, щоб здійснити видання своїх газет і журналів "Перший вінок", "Жінки", "Жіноча доля", "Громадянка" тощо.

Низько схиляеш голову перед тими жінками, які у важких умовах чи то русифікації, чи спольщення, чи сталінізму творили багаточисельні організації, праця в яких не була вузькофеміністичною, а мала чітко виражену патріотичну спрямованість. Це були різні гуртки українських жінок по обидва боки Збруча, різні жіночі товариства аж до таких великих організацій, як Жіноча громада та Союз українок, який був заснований у 1919 році в Кам'янці-Подільському і охоплював жінок усіх частин України, а в 1937 році у Львові на з'їзді Союзу українок офіційно постав Всесвітній Союз українок. Жіночі організації українок у США й Канаді існують і донині.

Закінчення на стор. 36.

OUR LIFE

Monthly, published by Ukrainian National Women's League of America

OCTOBER 1996

Editor: TAMARA STADNYCHENKO

THE 24TH UNWLA CONVENTION — HIGHLIGHTS

Guests at the 24th UNWLA convention. From left: Oksana Bryzhun-Sokolyk (president of the World Federation of Ukrainian Women's Organizations), Ukrainian deputy Olena Krandakova, Natalia Zarudna (press secretary and advisor of the Ukrainian Embassy), Volodymyra Luckiw (financial secretary of WFUWO).

Over Memorial Day weekend 1996, the Ukrainian National Women's League of America held its 24th convention at the Radisson Hotel in Trevose, Pennsylvania. Hosted by the Philadelphia Regional Council, the convention was attended by approximately 300 UNWLA members from all parts of the United States and by guests from Canada and Ukraine. They gathered to participate in UNWLA activities, to meet old friends and make new ones, to network and honor outstanding UNWLA members. Two important events were commemorated at the convention. The first was the anniversary of the Chernobyl nuclear disaster. The second was the 70th anniversary of the founding of the UNWLA. Each event has had a significant impact on the Ukrainian community; each, in its own way, had a significant impact on the tone and agenda of the convention.

On Friday, May 24, a pre-convention program moderated by Iryna Kurowyckyj featured three guest speakers of Ukrainian descent who have distinguished themselves in the American political arena. Melanne Verveer,

deputy assistant to President Clinton and deputy chief of staff to Hillary Rodham Clinton, Taras Bazyluk, speech writer in the State Department's Arms Control and Disarmament Agency, and Marta Zielyk, official interpreter for the Clinton administration. The UNWLA Member of the Year Award was presented to Ms. Verveer.

The convention was officially opened by UNWLA president Anna Krawczuk on Saturday, May 25. A procession of members of the National Board and honorary UNWLA presidents Lidia Burachynsky and Maria Savchak was greeted in the main hall of the convention site by Oxana Farion, president of the Philadelphia Regional Council, with the traditional bread and salt welcome. One of the highlights of the morning activities was the ceremonial lighting of the tree of life candelabra by the presidents of the nine UNWLA Regional Councils and by a liaison for Branches at Large.

Presiding over the scheduled program and activities was Mrs. Iryna Russnak (with alternates Natalia Klaspishchak and Maria Pazuniak), who introduced speak-

In the convention hall.

From left: Honorary UNWLA Presidents Maria Savchak and Lidia Burachynska, current UNWLA President Anna Krawczuk.

ers and maintained the agenda with dignity and with occasional calls for order and brevity. The Saturday morning session included changes to by-laws, the addition of an ecology committee, the appointment of a resolutions committee, remarks on the work of the UNWLA by Mrs. Krawczuk, and a financial report by Taissa Turiansky. During Saturday's luncheon, awards and certificates of recognition were presented to UNWLA Regional Council Presidents and Liaison for Branches at Large, and to branches and members who had distinguished themselves in service to the organization and the Ukrainian community. Among those honored were Branch 1 (the UNWLA's founding branch), Dr. Ivanna Ratych for 50 years of distinguished work in Ukrainian women's organizations including the UNWLA, and former UNWLA Treasurer Roma Shuhan, for her volunteer work as the UNWLA's bookkeeper. Rosalie Polche and Marusia Beck both spoke about the early years of the UNWLA.

The keynote speaker at the luncheon was Martha Bohachevsky Chomiak who focused on the UNWLA's 70 year history.

Saturday afternoon activities centered on the reports of UNWLA committees, seminars and discussions. Members were informed about the work of the social welfare and education committees (by Lidia Czernyk and by Trytyak respectively), about work of the scholarship committee (by Luba Bilowchtchuk) and the press committee (by Jaroslawa Rubel) and about the status of the UNWLA publication OUR LIFE (by editor-in-chief Irena Chaban and English editor Tamara Stadnychenko).

A pool side luau style cocktail party that evening featured island music and dancing and was followed by a buffet dinner. Dinner entertainment was provided by Mrs. Niia Stecki of Sarasota, Florida. Mrs. Stecki (Branch 56) read from the works of contemporary Ukrainian humorist Pavlo Hlazovy and her sparkling

From left: UNWLA vice-president Olha Trytyak and chair of the scholarship committee Luba Bilowchtchuk.

interpretation of the material provided a delightful way for conventioners to unwind after the day's hectic schedule.

Sunday, May 26, began with a spirit of ecumenism. Divine liturgy was celebrated by Bishop V. Paska of the Ukrainian Catholic Church and by Reverend I. Mironko of the Ukrainian Orthodox Church. In a moving speech, Lidia Czernyk commemorated the Chornobyl nuclear disaster. Morning sessions focused on reports about the Ukrainian museum (Luba Firchuk) organizational matters (Natalia Danylenko and Sophia Hewryk), finances (Taissa Turiansky and Roma Shuhan) and ecology (Iryna Kurowyckyj and Marta Jarosewich). The afternoon session was focused on the election of officers to the National Board for a three year term. Anna Krawczuk was reelected as President.

A gala banquet on Sunday evening featured installation of officers by Iryna Russnak, a keynote address by Ukrainian parliamentary deputy Olena Krandakova, chairwoman of the Kuchma administration's committee on women and children. UNWLA President Anna Krawczuk spoke on the increasingly multi-faceted work of the UNWLA in the last few years, citing the organization's continuing assistance to Chornobyl victims, scholarship awards to Ukrainian students, UNWLA publications, and participation of the UNWLA leadership at conferences (including the UN Fourth World Conference on Women in China), at White House activities during the recent state visit of Ukraine's President Leonid Kuchma, and at First Lady Hillary Clinton's reception commemorating the Chornobyl tragedy. During the banquet, Stephania Chyzhowych-Pushkar was posthumously elevated from Honorary Member to Honorary President of the UNWLA. Honorary Membership was bestowed upon Ulana Starosolska, Chrystia Nawrocka, Stephanie Wowchok, Mary Dushnyck and Iwanna Wowk. The Kovaliv prizes for excellence in literature, presented

Chair of the UNWLA social welfare committee Lidia Czernyk commemorates the 10th anniversary of the Chornobyl nuclear disaster.

by chair of culture Martha Bohachevsky Chomiak, were awarded to authors Maria Savchyn Pyskir and Tamara Hundakova. Guests were entertained by musical selections performed by Luba and Mykola from Lviv. Greetings and congratulatory messages from Presidents Clinton and Kuchma and from various organizations and individuals were read.

Monday's events included voting on resolutions, a discussion about a UNWLA home page on the Internet, reports on younger branches and English speaking branches, and the closing ceremonies.

Throughout the convention, UNWLA members and their guests had the opportunity to enjoy a well-organized and comprehensive exhibit of UNWLA activities and publications. A commemorative convention book, featuring a history of the UNWLA and reports of all UNWLA branches, was available as were assorted convention souvenirs.

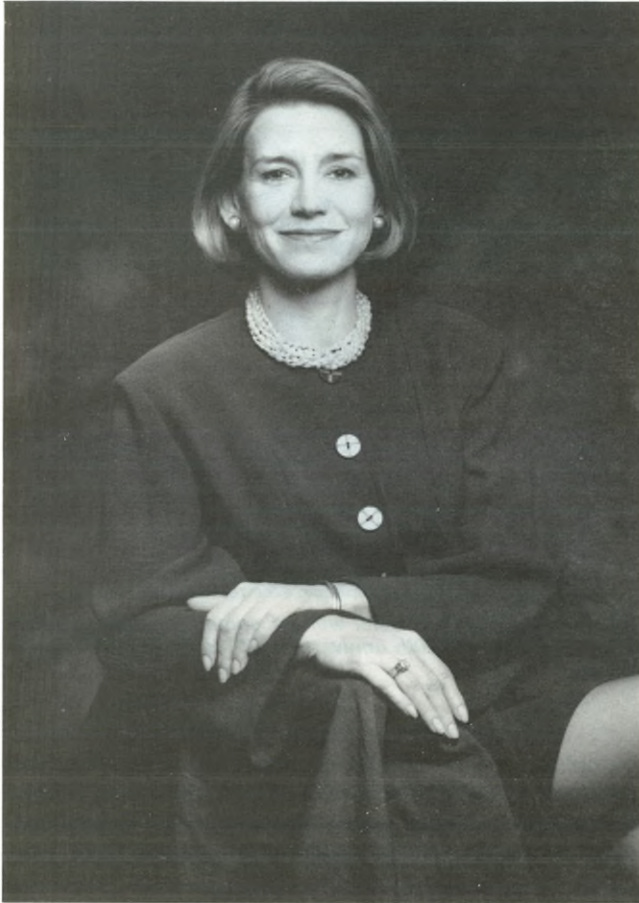
Much of the success of the convention can be attributed to the planning and coordination activities of the convention committee headed by Mrs. Maria Kondrat and Mrs. Christine Izak, and to the diligent and tireless efforts of members of Philadelphia's Branch 88 who were responsible for registering guests, providing information as needed, and otherwise assisting conventioners and their guests.

Hawaii night at the UNWLA convention. From left: Nila Steckiv, Lidia Czernyk and Anna Krawczuk.

REACHING FOR THE TOP

By MARTA BACZYNSKY

In 1990 the XXII Convention of the National Women's League of America honored several young professional Ukrainian American women with the "Young Women Achievers Awards". The criteria for this distinction required the recipients to be outstanding in their chosen professions, exhibiting qualities of excellence in performance and leadership. One of the young women thus recognized was Roxanne Decyk, then a rising executive with the title of Senior Vice President at Navistar International, formerly Harvester Corp., the giant construction equipment manufacturing company.

In April 1996 *Working Woman*, the popular magazine for America's businesswomen, featured Decyk on the cover, as well as in an article "The Front Runners" by Tom Dunkel. The author writes about high-ranking corporate women and asks the question "who will be

the first to run a major U.S. corporation and what qualifications and achievements will a woman need to become the Fortune 1000's first appointed female chief executive?" High on his list of several candidates is Roxanne Decyk, vice president of corporate planning with Amoco Corporation in Chicago, IL.

It is interesting to note that in the U.S. there are only two women Fortune 1000 CEO's and only because they own their companies. From interviews with business leaders and executive recruiters *Working Woman* has compiled a list of seventeen names, Decyk's among them, who were mentioned most often as "women with the best shot at the top spot."

Roxanne Decyk comes to her high position at Amoco with the right credentials. She is a graduate of the University of Illinois in Urbana with a dual major in English literature and advertising. In 1977 she graduated from Marquette University Law School, J.D. (magna cum laude), where she was editor in chief of the Law Review. For several years she worked as an attorney and in 1981 Decyk joined Navistar International, where for ten years she held various positions on the executive level. At Amoco since 1991, Decyk, in charge of corporate planning, is responsible for the identification and analysis of company-wide strategic issues (external and internal) and the development of corporate responses to them.

According to Tom Dunkel, there is a great demand for executives who "not only teach their workers new skills, but actually change their behavior. That's why Roxanne Decyk is on the short list of so many executive recruiters". Decyk, writes the author, was part of Navistar's crisis-management team in 1988, whose job was to revamp the company's relationship with its independent distributors who sold trucks and other the heavy moving equipment manufactured by the company. Because the company and the dealers had many differences of opinion on critical business objectives, continues Dunkel, the crisis team prepared strategies for mutual growth and development. Roxanne Decyk, writes the author, wanted to implement them, therefore "she volunteered to be senior VP of distribution."

Navistar never had a woman in a senior operations position, which required working with its 600 dealers, Dunkel informs the reader. "It took three-quarters of a year to convince people that it would be a risk worth taking," says Decyk, "but in the end they said yes, and I got the job." Under her management the overhaul of the company/dealer relationship was successfully implemented and sales of vehicles and parts began to escalate.

In his article Tom Dunkel cites what is important and particularly what works as a propellant on the corporate ladder toward that last top rung. There are pointers taken from interviews with women executives, which he quotes in his article, and data from a study by Catalyst (a nonprofit organization promoting women's business interests) *Women in Corporate Leadership: Pro-*

gress and Prospects. The report surveyed 1,250 female executives, interviewed 20 male CEOs and 20 female executive. Most frequently stated by the women surveyed, according to the study, is to consistently exceed performance expectations. Second on the list, was to have a personal style that male managers are comfortable with. Less mentioned in the report was seeking out challenging assignments and networking with important colleagues. Women executives interviewed by Dunkel, said, that finding the right company to work for was vital, having a high-visibility extracurricular project, and making people aware of your accomplishments was also very important.

However, the bottom line, according to Tom Dunkel, is that America should not hold its breath waiting for a woman CEO. The Catalyst study points out that both men and women executives agree that what holds women back is the lack of more general management experience, and women say that they, as women, are excluded from informal networking. The stereotypes and perception which men hold about women are also strong barriers to top management positions. And, of course, many ambitious corporate women would like to raise families, which, according to Dunkel, creates situations requiring "a balancing act" and "some daunting sacrifices" on the long, tough road upward.

DEMOCRATIC MEDIA INITIATIVE PUTS EMPHASIS ON WOMEN'S JOURNALISM.

Democratic Media Initiative Project, initiated by a group of women journalists from Kyiv and developed at the United Nations Office in Ukraine, has been approved recently for implementation by the UN Office for Project Services in the New York headquarters of the United Nations. Oksana Kuts, a journalist from Kyiv who approached the UN Office in Ukraine with the idea of this project last January, was appointed national coordinator for the project only a week before the UN Women's Conference started in China.

"It is not accidental that the project was developed during the year of the Fourth World Conference of Women", Oksana said after returning from Beijing where she worked as a reporter for the Beijing Watch, a daily newspaper produced by the Women Feature Service. "The main goals of this endeavor is to support women writers in Ukraine, to assist in creating a women's press center and a women's issues journal. By doing this we hope to make the Ukrainian women's perspective more visible in the mainstream world media."

The world is curious to know what it feels like to be a woman in a transition society. Women journalists from Ukraine had been providing this information first hand before the press center was even created and the project approved. Their stories reflected the challenges imposed on Ukrainian women by the transition period to democracy and market economy. Features about Kyivan mothers challenging the Chernobyl nuclear monster, stories on women who were saving their children from a spiritual prison of new pseudo-cults, features on women in banking and the arts in Ukraine as well as

others were translated into English and Spanish and sent by the Women Feature Service to major magazines and newspapers all over the world. (Women Feature Service is an all-women's international news service with more than 100 women journalists on six continents.)

"We also realize that we have a lot to do in order to mainstream women's issues in our own country," Oksana Kuts admitted. "There are only a few women at high managerial levels of the Ukrainian economy; women constitute only four percent of Ukraine's parliament. I was very sorry that Ukraine was not able to appoint a woman as head of the official delegation to the World Conference of Women. Unfortunately, we still do not have a woman as minister. In order to raise public awareness on the importance of the advancement of women in society, a Women's issues journal will be launched as part of the project," she said.

The Democratic Media Initiative project also has a broader context. Its fundamental goal is to promote objective, independent and socially responsible media in support of pluralistic democracy by exposing representatives of the mass media to international practices, norms and standards, as well as to inform on new technologies, electronic mail and other means of communication. In connection with the 50th anniversary of the United Nations — whose office in Ukraine is perhaps the biggest supporter of the advancement of women — the Democratic Media Initiative project has contributed by publishing the "UN and Ukraine: 50 years of Cooperation" booklet.

IRYNA KUROWYCKYJ

“LES Puits de Dunrea” (The Wells of Dunrea) By Gabrielle Roy

A Review by HÉLÈNE TURKEWICZ-SANKO

John Carroll University

Why should a French title of a work by a French Canadian woman writer be of any interest to any Ukrainian anywhere in the world? The answer lies in the work itself where, in a few pages, author Gabrielle Roy has depicted a period of Ukrainian history which is not often the subject of a novel originally written in French. “The Wells of Dunrea” is a chapter of an autobiographical novel entitled *Street of Riches*, the story of a young girl raised in a small town in Manitoba, a compilation of vignettes about herself, her family, and others, including Ukrainians. Published in 1955, the novel is dedicated to the pioneers of the Canadian West.

At the turn of the century, Ukrainians came to settle in Canada. Their identity was buried and confused. When they came from Bukovyna, they were known as Doukhobors; when they came from the section of Ukraine under the rule of Austro-Hungarian Empire before World War I, they were called “Ruthenes” or Ruthenians; and when they came from the section of Ukraine ruled by czarist Russia, they were “Blanc Russiens” or “White Russians”.

Ruthenians came to Canada in great numbers at the end of the 19th century and the beginning of the twentieth century. Living under the Austro-Hungarian empire, they could follow, often on foot, the newly built railroad tracks and eventually reach the coast of the Adriatic Sea from where they boarded boats to the Americas and even Australia. They brought with them their “sheep skin” clothes, their language, their customs and their know-how as builders, diggers, farmers and cattle breeders. And it is these people who are the focus of “The Wells of Dunrea”.

In the story, Roy writes: “for an unknown reason, father called them Petits-Ruthenes” (Little Ruthenians). Her central character, Christine, is a child; she could not know the real reason, the historical and political situation that caused the denomination “Little Russians” to be freely used. When he purposely creates a new term, Little Ruthenians, Christine’s father appears to make a distinct effort to be politically correct and yet remain true to his understanding of the Ukrainian identity. We may suspect that as a Francophone in an Anglophone world, he knew first hand what emotional toll these immigrants had paid in their native land to keep their identity. Were not his ancestral roots also European? Were they not from France and the French-speaking province of Quebec? As a government official, he was an educated man and certainly knew of Ukraine as the “bread basket of Europe”. Seeing these people searching for a better life must have raised a few questions in his mind and some genuine compassion in his

heart. And so he called them “Little Ruthenians”, a compromise to please the official people of the Canadian government as well as the newcomers. To him, they were a special group among the many groups of immigrants he had worked with:

Off all the groups he had settled, this one prospered best. It had not yet been established for a full decade; a short enough time in which to build a happy settlement out of a handful of suspicious and illiterate immigrants, let alone clear the land, build houses and even make God feel at home with icons and votive candles. Yet all this and much more had the Little Ruthenians accomplished... And that was the sort of settler Papa liked: people facing forward, and not everlastingly whining over what they had to leave behind.

Christine was only an infant when her father, an employee of the Canadian government, was sent to help Ukrainian immigrants settle the frontiers of Canada in the province of Saskatchewan. Many of these immigrants had been drawn to Western Canada by the Canadian Pacific Railroad which made lots of money transporting immigrants. The railroad sent photographers to take pictures of Western Canada to show Eastern Europeans that in Canada one could have wheat fields and houses just like in Ukraine. So the immigrants came. Among her childhood friends and classmates, Christine, like Gabrielle Roy herself, counted many Ukrainians.

At the time of the story, Saskatchewan was very windy and short of water. In summer there was almost always a fire smoldering somewhere in the province. A strong draft could spread it dangerously. At Dunrea, Ukrainians worried little about this because they were close to a river, the Lost River, which was no longer “lost” because they themselves had revived it through their intense efforts and continuous work. Following the advice of Christine’s father, the settlers had brought the Lost River back to life by planting trees next to the dried out river bed so that the soil moisture could be captured and held. Then the village of Dunrea was born. The villagers dug wells, built houses, planted vegetable gardens, designed orchards, and raised livestock.

Gabrielle Roy gives a portrait of what a Ukrainian colony in Canada looked like prior to World War I. As we read, there is a strange feeling that Ukrainians had transplanted a part of Ukraine to the plains of Canada. Dunrea was a cluster of about twenty houses with white-washed walls, thatched roofs and tiny and low windows. Little details bring the village to life: women adding indigo blue to the white-wash to give the walls a grayish look, red geraniums by the windows, little sheds, beehives, a pigeon cote and shelters where the cows

would refresh themselves during hot summer afternoons, flocks of turkeys and white domestic geese running free. Roy describes what was truly an oasis in the middle of the most arid desert: "Papa had described his Dunrea settlement as a sort of paradise, and that was precisely the work he used, a paradise".

Roy's description of the people begins with the children, or rather with their effect on Chriatine's father. "The moment he stepped down from his rig, Papa found himself surrounded with children: he patted their cheeks, tweaked their ears... a strange thing, for with his own children Papa never did such things." Of the men she writes, "These Little Ruthenians... were not at all small; on the contrary, they were almost all of average stature, some of them even very tall and sturdy. Papa called them Little Ruthenians for a reason unconnected with their size..." The Ruthenian women are portrayed in an almost poetic manner. They were "silent, shy women, who hid their lovely tresses beneath kerchiefs.. [their] voices were the same as of murmuring water and of silence... never high or screeching." And yet, the description of the women continues with a strong and sad commentary on gender roles.

While the men talked business, the women had prepared the food in so great a silence that, each, time, Papa was startled to hear the soft words spoken near his ear:

— If you please, Mr. Government, do us the great honor of coming to our table.

The men sat down; not the women, whose role now was to remain standing behind hosts and guests, attentive to pass them the various dishes... he would have preferred to see them seated at the same time as the men at their own table. This was the only fault he found with his Little Ruthenians — that they were absolute masters in their own families ... the lot of the women at Dunrea was the only thing that upset him.

The story continues with a great fire, disillusionment and other events that move the reader away from the Ukrainian immigrants and back into the lives of the novel's central characters. But it is interesting to note that so many details about the Ukrainian immigration to Canada have been preserved in a novel written by a French Canadian whose familiarity with the early Ukrainian settlers and their lives is to be commended. At the open air museum near Edmonton, in the Canadian province of Alberta, visitors can see a cluster of houses which date back to the first economic immigration to the Canadian West. Houses were covered with thatched roofs. Walls were white-washed with tiny windows; the size of the windows and their small number was due to the fact that in their native villages in Ukraine, people were heavily taxed for the number of windows and doors in their dwellings. The size of the windows made a difference as well. Immigrants thought that the same heavy taxes would apply in Canada, therefore the first houses, like those described in Roy's novel, had only one door and one tiny window.

UKRAINIAN CANADIAN

BY CAL HARRISON

My grandfather's wallet looked old and familiar like another member of the family. I must have seen him open it a thousand times to buy pellets for the gun, or a tin of Sportsman's tobacco, Zig-Zag rolling papers, pop for his kids, whatever. Usually at Mike Sass's General Store, but sometimes at Kolochuk's. It was no wonder then, that when he died I looked through it. Maybe for a memory of him. Maybe for the story of me.

I found a driver's license that said he was Peter Harrison of MacArthur Street in Winnipegosis. They only started naming the streets in Winnipegosis a few years ago before he died so I knew that this didn't mean much. Harrison looked familiar because he and I shared his name, but it looked strange and unfamiliar when I put his name and image together — maybe because he was Dido to me. Of course, I never called him Mr. Harrison. Maybe the kids down the street did, but more likely

they didn't either. Mr. Harrison was too formal a title for a guy who wore one-piece long underwear in August and shot crows with a pellet gun. "Dido Harrison" seemed okay though. I had two Didos and I often differentiated them that way.

After the funeral we went back to Baba and Dido's place. Dido wasn't there anymore, but it didn't seem right to call it Baba's so quickly. The priest came with us to the house and joined my dad and his brothers in a toast to their father. Rye and RC Cola and "Dai Bozhe". My dad and my uncles were tired. I don't know how they felt, but I think they felt some relief. For 30 years, their father had been sick with episodes of hospitalization followed by periods of good health. They were also tired from working at the grave that morning. The sandy soil had caved in over night and had filled the hole with water. That morning had been spent in the cold and wet trying to make the ground comfortable for their father.

Dido hated being wet and cold. It bothered his arthritis which was everywhere in his body but especially bad in his legs. There's a wrinkled black and white picture of him back when he was young and strong and looking as invincible as anyone would if they had seven brothers. He's standing beside a trapper's tent in the bush up north. Behind him are hundreds of muskrat skins strung out on a line. That's how he bought his first piece of land — by standing knee deep in icy water, setting traps.

Jakoc "Kuba" Harasymm was Dido's father. In 1906, he came from Chorkol, Ukraine in Halychyna, to work in a flour mill in Sifton, owned by Ukrainians who had immigrated earlier. He was one of thousands of Ukrainian immigrants also known as Galicians, Bolsheviks, Bohunks, and garlic eaters. Eventually some of them were labelled enemies of the state and they were interned in camps across the country. Around 1915, camping in Banff or Jasper was not a pass-time that Ukrainians pursued willingly. More likely, they were there as prisoners of Canada. A few never left, dying in the camps or, like Ivan Hryhoryschuk, killed while attempting to escape. But just as my great-grandfather sometimes passed as a Russian to gain social privileges back in Europe, he would learn to pass as an Anglo, Jacob Harrison, in Canada.

During the depression, Dido rode the rails with a few of his brothers and thousands of his peers. He didn't go to war but some of his brothers did. One of them ran away. Walked away from the barracks and went home. Three months later they retrieved him from his parents' fields and gave him free room and board in the Headingly jail.

Dido and all his brothers eventually settled down with families. They became milkmen, farmers, gas station owners, plumbers, and citizens of Canada. But they weren't quite Canadians. Their first language was Ukrainian and Christmas was celebrated on January 6th, not December 24th. The Ukrainian Catholic Church

was the center of their social life and making home brew was a cultural pursuit no different from cooking pyrohy, holubtsi or borshch. They married Ukrainian girls from Ukrainian communities in Ukrainian ceremonies. And for the most part, Dido's Kids did the same. And they too lived in small Ukrainian towns on the praries. But now and again, one or two moved to Winnipeg or Edmonton or Calgary where they lived with Germans, Italians, Poles, Czechs, Roman Catholics, Protestants and Baptists. Inevitably, the sons and daughters of Dido's children grew up, and before anyone realized that it had happened, Dido's grandsons and granddaughters grew up too. And they had become Canadians.

We might understand some Ukrainian, but we don't speak it. We married Germans and Italians and Poles and Roman Catholics and Protestants and Baptists. We're doctors and teachers and firefighters and public servants. Christmas comes in December and Easter is here when the kids are off from school. Baba is a long drive away and somewhere along the line nobody learned how to make good borshch. We spent a few weeks in the summer with Baba and Dido when we were small, but now that we're older and married, no one seems to go back except for funerals.

I wish I had kept Dido's wallet, but at the time, it didn't seem like much. The leather was cracked and worn and except for the driver's license and an old receipt, there was nothing hidden inside. Nothing except a baptism certificate, tucked away in the plastic window, that read Petro Harasym.

About the author: Cal Harrison is a 30 year old marketing manager in Winnipeg, Manitoba, Canada. He spent his early years in Dauphin, Manitoba, a strong Ukrainian center north of Winnipeg. Summers and special occasions were also spent with his grandparents on their small mixed farms near Dauphin where he learned the customs and culture of his Ukrainian ancestors. Currently Cal lives in suburban Winnipeg with his first generation Italian wife and is working on an MBA at the University of Manitoba. Although he is well published as an illustrator, this is his first published work as a writer.

ERRATA

On page 21 of the September 1996 issue of Our Life, in the biography of Mary Dushnyck, the next to the last paragraph in column two should read: "In 1991 I was elected vice-president of the Ukrainian National Association (UNA) ("Soyuz") and served four 4-year terms (16 years). I also chaired its Women's Committee which was charged with building the Lesia Ukrainka monument in Soyuzivka. Isydora Borysova, sister of Lesia Ukrainka, was present at the unveiling in 1976. Since 1982 I have been an Honorary Member of the UNA General Assembly". On page 22, paragraph 2, line 9 should read"... and for Sen. J. Buckley." We regret the errors.

НАШЕ ХАРЧУВАННЯ

Дбаючи про правильне харчування, багато людей менше або цілком не споживають яловичину, лише телятину, яка має білоквину, залізо, ніяцин і рібофлвін. Ці два останні мають в собі вітаміну В, що є важливим у поборюванні артритизму.

Подаємо приписи на страви з телятини:

ТЕЛЯЧІ КОТЛЕТИ З АВОКАДО

4 котлети, різані на 3/4 інча товщини
2 ложки масла або олії
1/4 фунта печериць (Mushroom) нарізаних
1/2 горнятка дрібно нарізаної цибулі
2 ложки "шері"
сіль і перець до смаку
1 авокадо
2 ложечки кукурудзяного крохмалю (Cornstarch)
1/2 горнятка вершків (Half and half or light)
1 ложечка дрібно нарізаного кропу

Нагріти піч до 350°. На пательні (сковороді), яку можна вкласти до печі, на гарячому товщі тушкувати печериці і цибулю до м'якості (5 хвилин). Вкласти котлети до пательні, додати "шері", сіль, перець і загріти до закипіння. Накрити пательню і пекти в печі 1 годину, щоб м'ясо було м'яке.

Перерізати авокадо на половину, вийняти кістку, обібрати з лупини і нарізати в подовгасті куски, які накласти на котлети. Пекти відкриті 10 хвилин, щоб авокадо було тепле. Вийняти з посуду на полумиску.

На підливу змішати крохмаль з вершками і вливати потроху до пательні, варити на легкому вогні, щоб згусло. Додати кріп і полити на котлети.

ТЕЛЯЧІ КОТЛЕТИ В ПОМІДОРОВІЙ ПІДЛИВІ

6 котлетів 1/2 інча товщини
1/4 горнятка муки (борошна)
масло або олія (можна змішати) до смаження
3 середньої величини помідори (1 фунт) обібрані, без зернят, нарізані в кубики
1/4 горнятка води
1 кістка курячого бульйону
1 ложечка сухого василька (Basil)
1/2 ложечки цукру, або до смаку
1 ложка дрібно нарізаної петрушки

Посипати котлети мукою. У великій пательні на легкому вогні стопити 3 ложки товщу. Вкласти котлети і смажити, щоб зарум'янилися з обох боків. Вийняти. Зменшити вогонь і в тій самій пательні, додавши трохи товщу, стопити і змішати помідори і воду. Додати бульйон, васильок і цукор. Вискребти присмажені частинки. Знову вкласти котлети на

пательню і заварити до кипіння. Зменшити вогонь, накрити і варити, щоб "моргало", 15 хвилин, до м'якості.

Подавати на полумиску, полити помідоровою підливою і посипати петрушкою.

ТЕЛЯЧИЙ ПАПРИКАР

2 фунти телятини, нарізаної в кубики
3 ложки товщу (масло, олія або змішані)
2 великі цибулі (нарізані)
1 ложка солодкої паприки
сіль
вода
1 ложка муки
1/2 горнятка кислої сметани
нарізана петрушка до посипання

У великій ринці смажити на товщі на низькому вогні телятину. Коли зарум'яниться, вийняти м'ясо. Зменшити вогонь, додати цибулю і паприку до ринки і варити, мішаючи 10 хвилин. Знову дати м'ясо до ринки, посолити і влити воду. Нагріти до кипіння. Зменшити вогонь, накрити ринку і тушкувати 1 1/4 години. Змішати муку з водою. Додати сметану і вбити разом. Потроху вливати до ринки, щоб закипіло.

ТЕЛЯЧИЙ ГУЛЯШ

2 фунти телятини нарізаної в кубики
1/4 горнятка олії
одна цибуля, морква і стебло селери, нарізані
1 зубок часнику, розтерти
1/3 горнятка білого вина
1 16-унцова банька помідорів
сіль і перець до смаку
1/2 ложечки василька (basil)
1 лавровий листок
1 кістка курячого бульйону

В ринці на розігрітій олії (2 ложки) смажити по 1/3 телятини, щоби добре зарум'янилася. Вийняти м'ясо і на тому товщі зарум'янити часник, цибулю, моркву і селеру і додати вино. Додати помідори з рідиною і решту спецій.

Знову вкласти м'ясо і загріти до кипіння. Зменшити вогонь і варити 1 1/4 години, часто мішаючи.

Подавати з рижом або "пілаф".

ХРОНІКА ОКРУГ

ОКРУГА ОГАЙО

ХРОНІКА ЗА 1995 РІК

<i>Відділ</i>	<i>Місцевість</i>	<i>Голова</i>
8-ий	Парма	Люся Комічак
12-ий	Парма	П. Дейчаківська, Г. Придаткевич, О. Баслядинська, Н. Винярська, Е. Морозинська
33-ий	Парма	Емілія Русин
69-ий	Лорейн	Тетяна Сілецька
116-ий	Ірі, Па	Дарія МекКей

Головою Округної Управи є Іванна Шкарупа. Округа налічує 147 членок. Голова була присутня на загальних зборах трьох відділів і на двох засіданнях Головної Управи.

20 січня влаштовано зустріч з Олею і д-ром Ярославом Ісаєвичами. Пані Оля подала підсумки 5-літньої праці як директор Сейбер-Світло та заохочувала жертвувати книжки для України, бо книжкова криза й далі там існує.

2 квітня розпочато відзначення 70-ліття СУА участю у Святих Літургіях, які відправлялися по всіх церквах за спокій душ тих членок, які відійшли у вічність.

6 травня відбуто округний з'їзд у присутності 31 членки. Головну Управу репрезентувала перша заступниця голови Оля Тритяк. Округний з'їзд надав почесне членство одній з найбільш заслужених членок нашої Округи Ірині Кашубинській за її довголітню і віддану працю для добра нашої організації і українського народу.

11 червня Округа взяла участь у відзначенні 55-ліття культурних городів Клівленду. В українському городі, біля пам'ятника Лесі Українці, відбулася церемонія присяження нових емігрантів. Мистецьку програму підготувала референтка УЗО, а членки всіх трьох відділів Округи приготували печиво до буфету.

8 жовтня відзначено 70-ліття СУА розваговим вечором з мистецькою програмою і святочним словом І. Кашубинської. Дохід призначено на покриття коштів висилки книжок в Україну.

12 листопада, для поінформовання громадянства про нашу співпрацю з Суспільною Службою Херсону, влаштовано вечір під назвою "Зустріч з Херсоном". З розповіддю про Херсон і його спілкування з членами СС виступив Атанас Кобрин, інструктор англійської мови в Херсоні.

Округна Управа підготувала і вислала до СУ Херсону 20 пачок з книжками і журналами та 4 пачки вагою 256 фунтів з медичним приладдям.

Для хлопчика, хворого на епілепсію, на прохання його дідуся переслано ліки.

При Окрузі далі працює Мережа дії. У березні вислано листи до президента Клінтона і секретаря Воррена у

справі війни в Чечні. У квітні писали листи до місцевої газети в справі поїздки президента Клінтона до Москви на святкування перемоги у Другій світовій війні. У червні на заклик Ей-Бі-Сі вислано до них лист з телефонами і адресами трьох свідків Великого голоду в Україні, готових свідчити. У вересні мережа включилася в громадську акцію писання листів до сенаторів Огайо у справі признання допомоги для України. Мережу дії координує референтка зв'язків.

На видання книжки "Рік Родини 1994" переслано до Централі 225 дол.

При Окрузі існує "Комітет спадщини". 12 липня голова попросила на вічний спочинок одну з його членок, бл. п. Марію Яворську.

8-ИЙ ВІДДІЛ

Відділ нараховує 31 членку. До Округної Управи, крім голови, належать дві членки. Загальні збори відбуто 4 грудня 1994 року. Членство вив'язалося на сто відсотків з передплатою журналу "Наше Життя" і обов'язковими вплатами до Централі. Відділ і 5 членок є членами Українського Музею. Є спонсором однієї стипендії в сумі 200 дол. Членки Відділу — це молоді жінки, в яких діти дошкільного або шкільного віку.

Відділ відбув 4 засідання Управи і 5 ширших сходин. 18 січня відбув перше засідання Управи, на якому прийняв план праці на 1995 рік.

20 січня членки вислухали доповідь Олі Ісаєвич, дир. Сейбер-Світло, про діяльність фонду. Доповідь була спонзорована Округною Управою.

21 січня членки взяли активну участь у рідношкільній "Ялинці".

19 лютого — ширші сходини з розповіддю членки Люди Гросман про її поїздки в Україну та показом стрічки з Козацького Музею у Запоріжжі.

18 березня — різдвяна зустріч у ресторані для членок та запрошених жінок, які хотіли б вступити до Відділу.

26 березня ширші сходини, на яких телевізійний репортер Дик Расса, чоловік нашої членки, який відвідав Україну, доповідав на тему "Передача і стиль новин в Україні".

2 квітня — продаж сорочок і печива на базарі у парафії церкви Св. Володимира.

8 квітня — продаж печива на базарі в Українському Музеї-Архіві.

6 травня членки взяли участь в округному з'їзді.

21 травня влаштували дитячу забаву з ляльковим театром.

8 жовтня членки взяли активну участь у відзначенні Округою 70-ліття СУА. Дві членки (Доля Кріслата — фортепіан і Люда Гросман — чельо) підготували музичну точку, інші допомагали у буфеті.

12 листопада у домівці СУА відбулася, організована Округою, "Зустріч з Херсоном". Прослухали цікаву розповідь Атанаса Кобринина про Херсон. Також висвітлено відео.

9 грудня влаштовано "Різдвяну зустріч" для членок і їх родин. На різдвяному базарі 3 грудня, в парафії Св. Володимира, продавано пірижки, печиво, дівочі віночки й інше.

Люся Комічак.

12-ИЙ ВІДДІЛ ІМ. ОЛЕНИ ПЧІЛКИ

Відділ нараховує 20 членок. На загальних зборах не могли вибрати голову, тому Відділом провадили, чергуючись, Н. Дейчаківська, Г. Придаткевич, О. Баслядинська, Н. Винярська і Е. Морозинська. До Округної Управи входили дві членки: Надя Дейчаківська — заступниця голови і референтка зв'язків, Геня Гіщинська — доміварка.

Відділ влаштував дуже успішну виставку акварель мистця Анатолія Коломийця з Чикаго. При Відділі продовжувала працю світличка, яку відвідували 9—10 дітей двічі на тиждень.

Під проводом заступниці голови Лідії Вирсти підготовлено і проведено два різдвяні базари, які принесли добрий дохід. Відділ вив'язався з усіх фінансових зобов'язань.

До Херсону і Києва вислано 11 пачок з одягом, медикаментами, солодощами, книжками і журналами. Підтримувалося листування з головами СУ в тих містах.

У гостинному городі п-ва Баслядинських відбувся літній пікнік Відділу. Зустріччю в ресторані попросили довголітню членку і колишню голову Дору Сторожинську, яка виїхала до Рочестеру.

Членки Відділу були активні в підготовці та проведенні імпрез Округи: "Зустріч з Ольгою і д-ром Я. Ісаєвичами", "Херсонський вечір", "Розваговий вечір" з нагоди 70-ліття СУА.

Неоніля Винярська.

33-ИЙ ВІДДІЛ ІМ. ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Відділ налічує 68 членок. Відбулося вісім засідань Управи і шість ширших сходин.

Січень. Відбулася різдвяна зустріч. Люба Боднар приготувала цікаву програму. Люба Мичковська читала гуморески.

Лютий. 12 лютого відбулися загальні збори, 15 — засідання Управи, 26 — запусти для союзниць і громадянства. Люба Боднар відкрила і проводила імпрезою. Ірина Кашубинська поінформувала про колишні звичаї, зв'язані зі заплатами. Олена Гентиш-Брехун прочитала свої дотепи і гуморески. Олена Мовчан висвітлила фільм про перебування колишнього Президента України Леоніда Кравчука у Дітроїті.

Березень. Відбулися ширші сходини. Люба Боднар відчитала реферат про Олену Телігу.

Квітень. Відбулося засідання Управи. Референтка суспільної опіки Марія Футей з допомогою союзниць провела біля церков збірку на "писанку дітям".

Травень. Округний з'їзд. Ширші сходини. Люба Боднар прочитала реферат про Івана Франка, а Оля Дем'янчук деклямувала вірші поета. Іванна Вовк прочитала фейлетон.

Червень. Засідання Управи. Членки брали участь у заприсяженні нових громадян Америки.

Липень. Олена Мовчан висвітлила фільм з відкриття пам'ятника видатному фізику проф. Іванові Полюєві до 150-річчя з дня його народження. І. Полюй — родич О. Мовчан.

Серпень. 10 серпня відбулося засідання Управи. 20 — брали участь у відзначенні четвертої річниці проголошення незалежності України.

Вересень. Ширші сходини. Стефанія Балагутрак розповіла про свої враження від поїздки в Україну.

Жовтень. Відділ взяв участь у святкуванні 70-річчя СУА. Головою комітету була Люба Боднар.

Листопад. Відбувся "Херсонський вечір", яким провела Люба Боднар. Ірина Кашубинська спекла херсонські книші. Атанас Кобрин висвітлив прозирки, які привіз з Херсону. 18 листопада відбувся різдвяний ярмарок, на якому Відділ продавав печиво.

Грудень. Відбулися ширші сходини. Ірина Дубас поділилася враженнями про перебування у Львові, де вона побувала на опереті "Шаріка", яку написав її батько проф. Борнич. Цим було відсвятковано сторіччя з дня його народження.

Відділ успішно вив'язався з усіма своїми фінансовими зобов'язаннями: до Централі вислано 1,318 дол., на Український Музей — 230 дол., на Фонд Дітям і Молоді — Жертвам Чорнобиля — 400 дол., пакунки на Україну коштували 1,258 дол., переслано в Україну — 650 дол., до Бразилії — 100 дол., "Бабусям" — 100 дол., на передплату "Нашого Життя" в Україну — 40 дол., на висилку карточок з різних нагод — 40 дол.

Ірина Стахур,
пресова референтка.

69-ИЙ ВІДДІЛ

Відділ налічує 14 членок. Загальні збори відбулися 15 січня. Відділ виплатив усі обов'язкові влати до Централі, всі членки передплатують журнал "Наше Життя". Один журнал передплатує для "Бабусі" в Україні.

Для придбання фондів членки продають каву і солодке печиво кожної неділі після Служби Божої.

Переслали до Стипендійного Фонду 350 дол. для студента Роберта Гедеса, 200 дол. на Медичний Фонд Дітям і Молоді — Жертвам Чорнобиля, вислали одну пачку з одягом до голови Союзу Українок Херсону.

Відділ є членом Українського Музею в Нью-Йорку. Влаштував пікнік для членок і їх родин.

116-ИЙ ВІДДІЛ

Відділ нараховує 13 членок. Загальні збори відбув 21 січня. Союз Українок Америки — це єдина українська організація в Ірі. Членки Відділу репрезентують українську громаду в американському світі. На святкування четвертої річниці незалежності України добилися проклямації від посадника міста і на Ситі Голл повівав цілий тиждень синьо-жовтий прапор.

Брали активну участь у відзначеннях 200-ліття міста Ірі у міжнародних імпрезах у школах і у фестивалях.

Проводять суботню школу, курси співу і танцю, писання писанок і вишивання.

Вислали 5 пачок з одягом, 2 пачки з книжками і 1 з харчами в Україну та дві пачки з одягом до Бразилії.

1000 дол. подаровані учням школи Мерсігерст Преп, переслали до Централі, на Медичний Фонд Дітям і

Молоді — Жертвам Чорнобиля.

4 членки є членами Українського Музею в Нью-Йорку.

95 дол., зібраних у пам'ять Джені Юськевич, яка відійшла у вічність 5 листопада 1994 року, переслали на Стипендійний Фонд. Влаштували прощальний обід з приводу переїзду на Фльориду Орисі Свистун і Лариси Шпон, основниць і дуже відданих і працюючих членок.

ДОПИСИ ОКРУГ І ВІДДІЛІВ

ОКРУЖНИЙ ДЕНЬ СОЮЗЯНКИ

Управа Округи Нова Англія запланувала відзначити День Союзянки пікніком, який відбувся у неділю, 23 червня, в місцевому парку міста Ветерсфілд, Коннектикат. Увесь дохід з пікніку призначено на Український Музей з нагоди його 20-річчя.

Після затишних "плаксивих" днів цей недільний день був ідеальний для пікніку, а свіже повітря всіх оживляло та додавало настрою до дружнього спілкування. Пікнік розпочався о 1-ій год. по полудні. Голова Окружної Управи Люба Кінах привітала союзянок і гостей, а Меланія Кузьма, членка 106-го Відділу, відчитала молитву СУА, після якої всі відспівали гімн Союзу Українок. Про смачні страви подбали союзянки Округи, включно з голубцями з Бріджпорту. Стефа Пришляк, членка 106-го Відділу, доложила багато зусиль, щоб програма була цікава. Вона ж і провадила нею. Голова 66-го Відділу Ірена Гладка відчитала "Думу про Україну" невідомого автора, написану до 175-річчя з дня народження Тараса Шевченка. Після неї Христина Боднар-Шелдон, членка 108-го Відділу, відспівала та відіграла на бандурі три пісні: "Дощик", "Ой, не ходи Грицю" та "Ой,

верше, мій верше". "Молода бандуристка", яка ще вчиться гри на бандурі, зробила приємну несподіванку. Після неї Катруся Гадзевич, членка 93-го Відділу, відчитала гумореску та розвеселила присутніх. Відважний виступ наших наймолодших Арети і Маркіяна, діточок членки 106-го Відділу Ірени Бойко, зачарував присутніх. Вони відспівали пісеньку, а Маркіянчик, якому немає ще й трьох рочоків, розказав віршик. На соняшній полянці діти членок 106-го Відділу Наталія і Лариса Бабії, Христина Оприско і Мотря Рудько у чудових народних строях відтанювали декілька народних танків. Присутні нагородили їх щедрими оплесками. На закінчення програми ведуча Стефа Пришляк відчитала власну гумореску про працю членок Округи. Голова Окружної Управи подякувала всім присутнім за участь у нашому Дні і всім тим, хто доложив зусиль, щоб День Союзянки був успішним, та побажала щасливої дороги. Він дійсно був успішним, бо прибуло коло 70 осіб, а Окружна Управа з приходу вислала 500 дол. на Український Музей.

Валентина Чудовська.

ДЕНЬ СОЮЗЯНКИ В ЧІКАГО

Продовжуючи традицію, Округа СУА в Чікаго влаштувала пікнік над Круглим озером в Іллиної в неділю, 23 червня. Головою комітету була довголітня організаційна референтка Округи Любомира Калін. Погода була добра, але гості чомусь прибували помалу. О год. 11 перед полуднем парох церкви св. Йосифа о. Павло Гайда відправив Св. Літургію при участі невеликого гурту людей.

По Богослуженні ансамбль Василя Піка почав грати, і стало веселіше. З часом їдальня наповнилася новими гістьми — старші віком звичайно прибувають на час. Інша група встигає якраз на обід. Молоді родини з малими дітьми приїжджають по полудні. Цього року наших наймолодших гостей забавляв

"професійний" клоун. Це було нове у програмі пікніку. Відтак були проголошені висліди лютерії.

У минулі роки кількість присутніх на Дні Союзянки було від 300 до 400. Цього року — коло 300 учасників. Союзянкам, які жертвенно і довго працювали над тим проектом, належить велике признання.

Створена енергія не тратиться десь у просторах, не зникає, а переходить в іншу форму енергії. Так праця союзянок перемінилася у добрий почин: допомогу для української спільноти.

Марія Лібер,
пресова референтка
Округи Чікаго.

ЗУСТРІЧ НА СОЮЗІВЦІ

Уже ввійшло в традицію кожного року проводити на Союзівці, цьому клаптику української землі, "День союзянки". Цього року зустріч відбулася у неділю, 18 серпня.

Після Літургії і смачного полуденку, приготованого, як завжди, 89-им Відділом, перейшли на програму до охолодженої зали "Веселки". Відкриваючи свято, голова Округи Л. Кіршак, привітавши голову СУА А. Кравчук, її заступницю О. Тритяк, отця пароха з дружиною, почесну голову СУА І. Рожанковську, родину Козаків, У. Дячук, гостей і союзянок, передала ведення програми культосвітній референтці О. Роговській, яка попросила до слова У. Любович. Оскільки в цей день на Союзівці відкрилася виставка Едварда Козака, то У. Любович в майстерний спосіб розказала про цю багатогранну постать. Редактор сатиричних журналів "Зиз", "Комар" на рідних землях і "Лис Микита" на еміграції, в Америці, він був і поетом, ілюстратором дитячих книжок і фільмів американської компанії, театральних декорацій і ескізів для костюмів. Його гостре перо не раз заторкнуло і союзянок, їх довгі засідання, а щорічні виставки його разом з синами в мотелі "Ксеня" в Гантері притягали українську і чужинецьку публіку. Д-р С. Барановська, членка 89-го Відділу, дуже ефективно відчитала його "Свято тата" і "Наша рідна Конституція" під загальний регіт публіки.

Не менше переконливо випав "Гриць Зазуля, що він за один і звідки взявся?" у виконанні У. Любович, членки 64-го Відділу, В. Бачинської і Н. Думи, членок 83-го Відділу. З. Зарицька, членка 103-го Відділу, поділилася спомином про зустріч з малим сином Е. Козака в садочку на Личакові в 1938 р., який вже тоді проявляв мистецькі здібності, підтверджуючи приповідку "Яке дерево такий клин".

До успіху програми причинився також виступ мистців з України А. Бачинської і Р. Цимбали, випускників Львівської консерваторії. А. Бачинська, крім України, виступала в Польщі, Чехії і Югославії, Р. Цимбала — в операх України, а тепер в Америці. А. Бачинська відспівала: "Чотири воли пасу" і "Зелений барвіночку", Р. Цимбала — народну пісню "Стоїть гора високая" і "Молитву Андрія" з опери "Запорожець за Дунаєм" Гулака-Артемівського, а дуєт Оксани і Андрія з цієї опери прозвучав у вико-

нанні обох мистців під гучні оплески публіки. "Думою про Козака Едварда" Бабая, в якій Е. Козак є не тільки почесним громадянином Львова, але і небесного простору (натякаючи на відкриття зірки "Еко"), У. Любович закінчила програму.

На кінець голова Округи Л. Кіршак попросила до слова голову СУА А. Кравчук, яка розказала про всесторонню працю СУА, згадала, що тепер референтка суспільної опіки Л. Черник і референтка стипендій Л. Більовщук перебувають в Україні, де передали від СУА для дитячої лікарні "Джерело" в Трускавці медичний апарат ультразвукового дослідження внутрішніх органів. У Трускавці лікується нині 7 тисяч дітей. Л. Більовщук передала від СУА понад 100 стипендій для української молоді, якою опікується тепер сестра Теодозія Луків в Івано-Франківську. Кількість прохань про стипендії постійно зростає. Степендійна акція, започаткована в 1967 для Бразилії, поширилась на інші країни і постійно зростає. Як доказ, вона представила одну з перших стипендисток Магдалину Лозову з Бразилії. В початковій школі спонзорував її 1-ий Відділ, а в середній школі і на 2 факультетах п. Самофал. Вона вже четверте покоління в Бразилії, і займає тепер визначне місце в міністерстві культури провінції Парана. Шість років тому добилася, що тепер 1,500 учнів від 5 до 8 класи вивчають українську мову в публічних школах як обов'язкову. Вона також започаткувала Асоціацію учителів української мови і збирає тепер матеріяли до підручників української мови в Америці і в Канаді. Вона щиро подякувала своїм спонзорам і побажала СУА багато Божого благословення в їх благодійній праці.

Голова СУА закликала до поширювання зв'язків і до приєднання молодшого покоління в ряди СУА. Пригадала, що Український Музей обходить тепер своє 25-ліття, а засновником його була тодішня голова СУА І. Рожанковська.

Голова Округи Л. Кіршак, закриваючи святочну програму, подякувала всім, хто взяв участь у "Дні союзянки" і причинився до успішного проведення його.

Іванна Мачай,
пресова референтка
Округи Нью-Йорк.

УСМІХНИСЯ

КІНОЗІРКА В ГНІВІ

— Чи ви чули, як той нахабний критик мене спаллюжив? — скаржилася обурена кінозірка адміністраторові. — Та як він смів?!

— Заспокойтеся, серце! — втихомирював її адміністратор. — То не критик, а папуга; він повторює тільки те, що всі кажуть.

ПРЕСОВИЙ ФОНД ЖУРНАЛУ "НАШЕ ЖИТТЯ"

ПОЖЕРТВИ ВІД 1 ЧЕРВНЯ ДО 30 ЛИПНЯ 1996 Р.

У пам'ять **бл. п. Юлії (Лесі) Демченко** складаю **20.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя" через 28-ий Відділ СУА.

Ірена Качмарська.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Зіни Раковської** складаю **10.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя". Родині покійної висловлюю щирі співчуття.

Слава Букачевська.

У пам'ять **Володимира Третьяка** складаю **25.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя" через 86-ий Відділ СУА. Шановній родині висловлюю глибокі співчуття.

Таїсса Турянська.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Володимира Третьяка**, чоловіка членки 86-го Відділу СУА Ольги Третьяк, складаємо **25.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя". Шановній родині висловлюємо щирі співчуття.

86-ий Відділ СУА, Ньюарк, Н.-Дж.

У світлу пам'ять **Марії Турко** складаємо **10.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя".

Анна і Стефан Леуші.

У пам'ять нашої незабутньої і всіми любленої членки 45-го Відділу СУА **бл. п. Дарії Дудри** в другу річницю її смерті (30 серпня) складаємо **100.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя".

45-ий Відділ СУА, Воррен, Миш.

У пам'ять **бл. п. Анни Чорнобай**, матері нашої членки Ірини Левської, складаємо **25.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя". Родині висловлюємо найщиріші співчуття.

Управа і членки 93-го Відділу СУА, Гартфорд, Конн.

Замість квітів на могили наших приятелів **Петра, Олени і Марусі Папроцьких** складаємо **20.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя".

Миرون і Марія Гатали.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Михайла Костишина**, брата нашої членки Юстини Надраги, складаємо **25.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя". Родині висловлюємо глибокі співчуття.

19-ий Відділ СУА у Трентоні.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Жейкоба Якобиса**, брата нашої членки Емілії Панасюк, складаємо **25.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя". Родині висловлюємо наші щирі співчуття.

19-ий Відділ СУА, Трентон, Н.-Дж.

На могилу **бл. п. Анни Сопчук** (народилася 15.X.1923 р.,

померла 7.XI.1996 р., членки 5-го Відділу СУА з 1992 р., членки нашого Відділу зложили **50.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя".

5-ий Відділ СУА, Дітройт, Миш.

У світлу пам'ять членки 5-го Відділу СУА **Софії Фриль**, яка відійшла у вічність 13 січня 1996 року, складаємо **67.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя".

Управа і членки 5-го Відділу СУА, Дітройт, Миш.

З нагоди 75-ліття **Івана Безуб'яка** складаємо **50.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя" через 35-ий Відділ СУА в Озон Парку, Н.-Й.

Іван і Анастасія Безуб'яки.

У незабутню пам'ять мого дорогого чоловіка **бл. п. Василя Гусара** та його сестри **бл. п. Марії Турко** складаю **20.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя".

Марія Гусар, Торонто, Канада.

У пам'ять **бл. п. Володимира Клачка** складаю **25.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя" через 86-ий Відділ СУА.

Віра Легедза.

Складаю щире подяку дорогим членам **57-го Відділу СУА** в Ютиці, Н.-Й. за довголітню співпрацю для добра Церкви і СУА. Сердечно дякую м'рові Я. Томичеві, І. Запаранюкові, М. Кучері та інж. Яцьковському за прощальні слова з приводу мого виїзду на Флориду, членам 57-го Відділу і приятелям — за квіти і добрі побажання. Шаную вас і вашу віддану працю та бажаю ще кращих успіхів у всьому. З цієї нагоди складаю **50.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу "Наше Життя".

Люба Ярмек.

Сердечно дякуємо вельмишановній **Іванні Ратич** за княжий дар — **1,000.00 дол.** на потреби "Нашого Життя". Ваше зрозуміння, шановна пані доктор, важливості утримання журналу Союзу Українок Америки запевняє його майбутність!

Головна Управа Союзу Українок Америки.

ВИДАВНИЧИЙ ФОНД СУА

67-ий Відділ СУА складає **145.00 дол.** на Видавничий Фонд СУА.

Управа і членки 67-го Відділу СУА, Філадельфія, Па.

У світлу пам'ять нашого найдорожчого сина **бл. п. Павла Ігоря**, який відійшов у вічність на 49 році життя, залишивши дружину Дебору і синів Матея та Степана, складаємо **100.00 дол.** на Видавничий Фонд СУА через 33-ій Відділ СУА.

Іванна і Адам Вовки.

ЗА ФІНАНСОВУ ПІДТРИМКУ НАШОГО ЖУРНАЛУ ВСІМ ЖЕРТВОДАВЦЯМ ЩИРО ДЯКУЄМО!

Головна Управа СУА, редакція і адміністрація журналу "Наше Життя".

ФОНД ЧОРНОБИЛЯ СУА

(ЗА ЛИПЕНЬ — СЕРПЕНЬ 1996 Р.)

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

На свіжу могилу **св. п. Діяни (Дани) Каратницької** на Фонд Чорнобиля зложили: **200.00 дол.** — д-р Зенон і д-р Адріян Каратницькі; **по 100.00 дол.** — Ірена Дубас, Адріян Каратницький; **по 50.00 дол.** — Лідія Гура, Лев і Марія Гури, Марта Данилюк; Софія й Едвард Костюки, Марійка Івашко, родина Раковських, Оксана Стеренка й Еронім Логуш; **40.00 дол.** — Мирон Гура; **по 25.00 дол.** — Оріся Каратницька, Оксана й Іван Микитини; **10.00 дол.** — Ольга Мороз. **Разом 850.00 дол.**

Замість квітів на могилу **бл. п. Наталії Чайківської**, сестри нашої членки Ірени Щерби, складаємо **25.00 дол.** на Фонд Чорнобиля СУА.

Членки 54-го Відділу СУА, Вілмінгтон, Дел.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Володимира Пересади** прихильниці 59-го Відділу СУА в Балтиморі зложили **185.00 дол.** на Фонд Чорнобиля СУА: **50.00 дол.** — Михаліна Пересада; **30.00 дол.** — Анна і Остап Стельмахи; **25.00 дол.** — Дора Хариш; **по 20.00 дол.** — Марія Качмарек, Стефа і Василь Татчуни, Оля і Роман Ганаси; **по 10.00 дол.** — Оксана Калиновська, Галина Попіна. Вічна пам'ять покійному, а дружині та родині наше щире співчуття!

Анна Стельмах, секретар 59-го Відділу СУА в Балтиморі.

Замість квітів на могилу **бл. п. Наді з Височанських Балуцак** складаю **25.00 дол.** на Фонд Чорнобиля СУА.
Ірена Лончина.

В пам'ять **св. п. Константина Мацілінського** складаю **50.00 дол.** на Фонд Чорнобиля СУА.

Софія Охримович.

Замість квітів на могилу **бл. п. Люби Дідурик-Рохман**, невістки Олени Рохман, складаю **25.00 дол.** на Фонд Чорнобиля СУА.

Марія Демчишин.

Замість квітів на могилу **бл. п. Наді з Височанських Балуцак** складаю **50.00 дол.** на Фонд Чорнобиля СУА.

Малина і Корнель Дзюби.

In memory of our Mother **Sophie Nowak**, who was a member of Branch 36 Chicago, we are donating **\$25.00** to Chornobyl Fund.

Luba & Irene Nowak.

In memory of **Ludwik Jackiw** I am donating **\$25.00** to Chornobyl Fund.

Mrs. Helen Fegghi.

У пам'ять **Марти Крамарчук-Шмігель**, членки 46-го Відділу в Рочестері, Н.-Й., зложили на Фонд Чорнобиля СУА: **25.00 дол.** — Окружна Управа Північного Нью-Йорку. Через 46-ий Відділ СУА: **по 100.00 дол.** — Управа 46-го Відділу, Стефанія і Франк Вовковичі; **по 25.00 дол.** — Слава й Анатоль Коби, Надія і Роман Трачі; **20.00 дол.** — Параня і Фредерік Сміти; **15.00 дол.** — Катерина Кузиляк. Через 47-ий Відділ **100.00 дол.** — Ірена Шмігель; **по 50.00 дол.** — Аріядна і Людвик Бахи, Іванна Мартинець, д-р Володимир

Мотика, Ірена і д-р Зенон Михайлюки; **30.00 дол.** — Наталія й Іван Олексини; **по 25.00 дол.** — гурток книголюбів ім. Олени Залізняка, Стелла Гузар, Марія і Микола Лилаки, Ірина і Мирон Руснаки, Анастасія Смеречинська, Анна Сорохтей, Дарія Тишовницька; **по 20.00 дол.** — Ольга і Степан Ганушевські, Наталія Гуран, Марія Кучмій, Мирослава і Володимир Приймаки, Стефанія Телега; **по 10.00 дол.** — Емма і Стефан Адамчуки, Тамара Гривнак, Марія і Йосиф Костиви, Катерина й Іван Лялюки, Галина й Іван Павлічки, Катерина Панич, Ірина і Василь Семанюки, Анна і Василь Сохоцькі, Марія Сипняк, Ольга і Нестор Червінські; **по 5.00 дол.** — Стефанія Слюзар, Люба і Богдан Хоми, Н. Н. Через 49-ий Відділ **50.00 дол.** — Управа 49-го Відділу Баффало; **по 25.00 дол.** — Ярослава Борачок, Оксана і Мирон Салдити; **10.00 дол.** — Марта і Маріян Стасюки. Через 120-ий Відділ в Рочестері: **50.00 дол.** — дитяча "Світличка". **Разом 1,190.00 дол.**

Окружна Управа Північного Нью-Йорку разом із членами відділів у Баффало, Рочестері і Сиракузах висловлює щирі співчуття чоловікові д-рові Борисові Шмігелєві, батькам Марії й Іванові Крамарчукові та всій родині.

У світлу пам'ять **Богдана Цимбалістого**, довголітнього голови Управи Українського Музею в Нью-Йорку, в п'яту річницю смерті, складаємо **500.00 дол.** на Фонд Чорнобиля СУА.

Стефан і Іванна Рожанковські.

В пам'ять д-ра **Івана Кіндрата** зложили через 47-ий Відділ СУА в Рочестері, Нью-Йорк, на Фонд Чорнобиля СУА: **по 25.00 дол.** — Іванна Мартинець, Анастасія Смеречинська; **по 20.00 дол.** — Марія Крамарчук, Мирослава Приймак, Анна Сорохтей; **по 10.00 дол.** — Марія Лилак, Ірина Руснак. **Разом 130.00 дол.** Дружині Реїні, членці 47-го Відділу і доням з родинами складаємо наші щирі співчуття.

В пам'ять незабутньої сестри **Каті (Козі) Чорнобиль з дому Бойчук**, складаю через 64-ий Відділ СУА **1,500.00 дол.** на Фонд Чорнобиля СУА.

Володимира Івануса.

В пам'ять **бл. п. Мирона Назарка** родина провела збірку через 34-ий Відділ СУА в Коговзі, Н.-Й., на Фонд Чорнобиля СУА. **Зібрано 620.00 дол.**

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Богдана Копаниці** складають через 19-ий Відділ СУА в Трентоні, Н.-Дж., **25.00 дол.** на Фонд Чорнобиля СУА

д-р Б. Фараонів з дружиною.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Софії Раковської** складаю через 22-ий Відділ СУА **20.00 дол.** на Фонд Чорнобиля СУА.

Анна Куцан.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Марії Турко** складаємо **25.00 дол.** на Фонд Чорнобиля СУА. Дочці Ярині з чоловіком Филипом і родині висловлюємо щирі співчуття.

Анна і Стефан Леуші.

Замість квітів на могилу **св. п. Анни Чорнобай**, мами членки 106-го Відділу СУА в Гартфорді Ольги Якимів, складаємо **25.00 дол.** на Фонд Чорнобиля СУА. Родині покійної висловлюємо глибокі співчуття.

Управа і членки 106-го Відділу СУА в Гартфорді, Конн.

Замість квітів на свіжу могилу **св. п. Марти С. Шмігель**, дочки нашої колишньої голови Округу Північний Нью-Йорк Марії Крамарчук, пересилаємо **115.00 дол.** на Фонд Чорнобиля США. Родині складаємо наші щирі співчуття.

Членки|і Управа 68-го Відділу СУА в Сиракузах, Н.-Й.

В пам'ять покійного 17-літнього **Дейвида Стахури** складаємо **25.00 дол.** на Фонд Чорнобиля США. Його батькам Тарасові і Бекі Стахурам з Атланти, братам та дідусеві і бабуні Романові й Ірені Стахурам з родиною з Парми, Огайо, складаємо глибокі співчуття.

Зорян і Дарія Городиські, Річфільд, Огайо.

У світлу пам'ять **бл. п. Павла Ігоря Вовка**, сина Адама й Іванни, який упокоївся в Бозі 12 липня цього року, родина, приятелі і членки 33-го Відділу СУА зложили **500.00 дол.**, які передають через 33-й Відділ СУА на Фонд Чорнобиля США.

Замість квітів на свіжу могилу незабутньої **Марійки Турко** складаю **25.00 дол.** на Фонд Чорнобиля США.

Зеня Грабович.

В пам'ять **бл. п. Марії Сьокало-Терлецької**, яка відійшла від нас 15 червня 1996 року, на прохання родини складаємо на Фонд Чорнобиля США: **по 200.00 дол.** — Ігор і Аріяна Масюки, Петро і Зірка Ткачі; **55.00 дол.** — Петро й Оксана Кордуби; **по 50.00 дол.** — Стефан і Ольга Куриласи, Аксел і Дарка Мерли, Іван і Марія Борбичі, Богдан й Ірена Чайківські, д-р Богдан і д-р Софія Шибунчаки, Володимир Ляхицький; **по 25.00 дол.** — Христя Масюк, Ірена Віршук, Ярослав Рубель, Ярослав Гуменюк, д-р Ждан і Оксана Кордуби; **по 20.00 дол.** — Франко й Олена Вірстюки, Тед і Марія Гайди, Евстван і Емма Тамаси; **по 10.00 дол.** — Іван і Оля Буртики, Дам'ян і Оксана Ліщинські, Михайло і Геня Тині, Ірена Клос, Нуся Ваньо, Ірена Цапар. **Разом 1,000.00 дол.**

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Анни Швайко** з Глен Спей, Н.-Й., складаємо **50.00 дол.** на Фонд Чорнобиля США.

Орест і Оріся Дацківи, Юрій і Оксана Нестерчуки.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. д-ра Івана Кіндрата**, нашого широкого приятеля, складаємо **50.00 дол.** на Фонд Чорнобиля США.

Теодозій й Люба Крупи.

Замість квітів на могилу **бл. п. Богдана Лемехи**, сина нашої членки Олени Лемехи, родина, приятелі і членки 91-го Відділу СУА складають на Фонд Чорнобиля США: **each \$35.00** Olena Lemecha, Mr. & Mrs. Myron Lemecha, Gross Family; **\$30.00** — Mr. & Mrs. Paul Weaver; **each \$25.00** — 91-й Відділ СУА, Dorothy Lemecha, Mrs. Dorothy Buckley, Mr. & Mrs. George Cehelsky, Eugene & Bohdanna Muchajliw; **each \$20.00** — Ola Cehelsky, Mr. & Mrs. Frank Zygnarowich, Mr. & Mrs. Marian Wojdak, Mr. & Mrs. Teddy Zdebel, Mr. & Mrs. Henry Lada, Mr. & Mrs. John Kiela, Mrs. Janina Wodecki, Mrs. Olive Rokash; **\$15.00** — Mr. & Mrs. Walter Zagnoski; **each \$10.00** — Mr. & Mrs. John Popovych, Mr. & Mrs. Michael Onesky, Mr. & Mrs. Charles Walchonski, Mr. & Mrs. Anthony Ragnu, Mr. & Mrs. Stephen Greroris, Mrs. Bronislava Rokosz, Mrs. Anna Vresk, Mrs. Ola Pyszniak, Carol Sielins, Mr. George Lymych, Ms. Mary Kelly; **each 5.00** — Mrs. Veronica Miglin, Mrs. Olga Stobbe, Mrs. Florence Kosciolk. **Разом 560.00 дол.**

Висловлюємо наші щирі співчуття мамі Олені, дружині Барбарі, дітям Дороті і Богданові, сестрі Мілі і братові Миронові з родинами.

В пам'ять **бл. п. Ольги Коник**, засновниці, колишньої голови і довголітньої членки 34-го Відділу СУА в Коговзі, Н.-Й., за згодою родини 34-й Відділ провів збірку на Фонд Чорнобиля: **100.00 дол.** — Ольга і Теодор Ракочі; **\$100.00** — Mr. & Mrs. Raymond Doskotch; **\$90.00** — Catherine M. Callery; **\$60.00** — Mr. & Mrs. Myron Nazar; **по 50.00 дол.** — 34-й Відділ СУА, James and Marie Murray, Robert and Stephanie Bunton, Helen Valent; **\$50.00** — Andrea M. Nazar-Maki; **\$40.00** — Helen Montovane; **each \$25.00** — June Manthey, Sue S. Tebor, P. C. DeBaryshe; **по 10.00 дол.** — Josephine Chevalier, Ольга Павлів, Стефанія Бачинська, Зеновія Білас, Наталія і Михайло Стемські, Марія і Роман Мацюки, Анна і Василь Гоґоші, Кароліна Бездух, Люба Мокій, Анна і Віктор Ткачі, Дозя й Ярослав Кушнірі, Віра і Стефан Галібеї, Уляна й Олег Омецінські, Стефанія Кушнір. **Разом 855.00 дол.** Родині висловлюємо глибокі співчуття.

In memory of **Paul Kuzma** donation were made by Branch 95 SUA to Chornobyl Fund: **\$0.00** — Tania Kuzmyn; **\$30.00** — Zinia Stecyk; **each \$25.00** — Olha Lemieszewski, Irene Manus, Maryann Zajac; **each \$20.00** — Dzwinka Czornyj-Golia, Marta Pash; **\$15.00** — Olha Drozdowycz; **each \$10.00** — Maria Cade, Catherine Gorham, Ulana Hajdar, Alice Kuch, Pauline Oleksiw, Sofia Semanyshyn; **\$5.00** — Olga Wasylyk. **Total \$275.00.**

ЖЕРТВОДАВЦІ

	дол.
Mercyhurst Preparatory School — через 116-й Відділ СУА	1,000.00
IBM — employes — period ended 6/30/96	476.08
IBM — employes — period ended 6/30/96	112.79
100-й Відділ СУА — Картерет, Н.-Дж.	100.00
Іванна Пенкальська через 43-й Відділ СУА	50.00
Захар і Франка Кравченки через 43-й Відділ СУА	25.00

З РІЗНИХ НАГОД

30 березня 1996 року, завдяки співпраці членок 88-го Відділу СУА та Студійного Осередку Української Культури при Менор Джуніор Коледжі, відбувся концерт-бенефіс з нагоди відзначення 10-ліття чорнобильської катастрофи. Цей концерт, на який прибуло понад 300 осіб, мав також своєрідний міжнародний характер хоча б тим, що влаштовували його в основному українські студенти і зближені з коледжом громадяни при співпраці американців неукраїнського походження. Була виставка дитячих робіт на тему української історії та культури, катастрофу в Чорнобилі і її наслідки. Дохід з концерту, датки з оголошень в пам'ятковій програмці **3,300.00 дол.**, а також прихід з концерту в академії Св. Василія Великого, який відбувся 26 квітня, приніс **700.00 дол.**, разом **4,000.00 дол.**, які передано на **Фонд Чорнобиля США**, за що належиться признання і щире спасибі.

З нагоди 10-ої річниці Чорнобильської катастрофи 28-й Відділ СУА в Ньюарку, Н.-Дж. провів збірку на Фонд Чорнобиля США: **по 250.00 дол.** — Марійська Дружина при церкві св. Івана Хрестителя в Ньюарку, Апостольство Молитви при церкві св. Івана Хрестителя в Ньюарку, Марія Онишкевич; **50.00 дол.** — Зеновія Воробець; **30.00 дол.** — Таїса Богданська; **25.00 дол.** — Зиновія Бурак; **по 20.00 дол.** — Надія Бігун, Марія Робак, Лідія Мурашук; **по 10.00 дол.** —

Марія Семанишин, Софія Андрушків, Ольга Гнатик, Емілія Онишкевич, І. Онишкевич, Євгенія Шпирка, Марія Павловська, Джан Ласко; **по 5.00 дол.** — Євгенія Ратич, Юстина Луків. **Разом 1,005.00 дол.**

З нагоди окружного з'їзду Округу Нью-Йорк, який відбувся 23 червня 1996 року, призначено **500.00 дол.** на Фонд Чорнобиля СУА.

Управа Округу Нью-Йорк.

Учителька 7 "Б" класу "Нашої Української Рідної Школи" і членка 88-го Відділу СУА у Філядельфії Христя Швед з нагоди сумної 10-ої річниці Чорнобиля заохотила своїх учнів написати модерні версії казок, які потім видала книжечкою. Дохід із продажу цієї книжечки в сумі **202.00 дол.** жертвує на Фонд Чорнобиля СУА.

Переслала Людмила Чайківська-секретар "Нашої Української Рідної Школи" у Філядельфії.

Сердечно вдячна **Нілі Стецьків** за випозичення мені приладів для ходження після операції. З цього приводу

СУСПІЛЬНА ОПІКА СУА

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

В пам'ять **Анни Чорнобай**, матері моєї приятельки Ірини Левської, складаю через 93-ій Відділ у Гартфордї **25.00 дол.** на Фонд Суспільної Опіки УА з призначенням "Допомога сиротам в Україні". Родині висловлюю щирі співчуття.
Ярослава Кукіль.

В пам'ять **бл. п. Ольги Фарміги**, членки 70-го Відділу СУА, на бажання родини, 70-ий Відділ провів збірку на похороні 23 червня 1996 р., від членок і приятелів на Фонд Суспільної Опіки СУА з призначенням допомога сиротам в Україні склали: **35.00 дол.** — д-р Богдана Свистун, Богдан і Ліда Крамарчуки, Ірена і Богдан Чайківські, Дарія і Орест Темницькі; **по 25.00 дол.** — Оксана Гной, Б. і Д. Рудакевичі, Оксана Бачинська; **по 20.00 дол.** — Марія Бакалець, Люба Чолган, Елена Бобиляк, Оля і Михайло Мочули, Ірина Цапар, Леся Мочула, Оля Путикевич, С. Калимон (Канада), Оксана Кордуба, Олена і Франко Вірстюки; **по 10.00 дол.** — Варвара Тижбір, Світлана Марченко, Наталія Пеленська, Ев. Тиньо, Марія Борбич, Василь і Анна Марушаки, Тамара і Франко

складаю **50.00 дол.** на Фонд Чорнобиля СУА.

Марія Кузьма-Венес, Фльорида.

З нагоди 50-ліття нашого подружнього життя, вдячні за всі Божі ласки, пересилаємо **200.00 дол.** на Фонд Чорнобиля.

Єва й Іван Ілемські.

В 10-ту річницю чорнобильської трагедії членки 38-го Відділу СУА в Денвері, Колорадо, провели збірку в громаді і зібрані гроші в сумі **1,019.89 дол.** переслали на Фонд Чорнобиля СУА.

38-ий Відділ СУА; Денвер, Ко.

З нагоди 75-ліття **Івана Безуб'яка** складають **200.00 дол.** через 35-ий Відділ СУА в Озон Парку, Н.-Й., на Фонд Чорнобиля СУА.

Іван й Анастасія Безуб'яки.

В 10-ту річницю чорнобильської трагедії складає через 22-ий Відділ СУА **50.00 дол.** на Фонд Чорнобиля СУА

Lillian Sternad.

Гурини, Ірена Петрик, Ядвига Дяченко, Марійка Мартинюк, Стефа Квасовська. **Разом 510.00 дол.**

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Марії Турко**, товаришки з молодих літ, складаємо **25.00 дол.** на Фонд Суспільної Опіки СУА з призначенням допомога "Бабусям" в Україні. Одинокій дочці Ярині Турко-Бодрок висловлюємо глибокі співчуття.

Матвій і Таїса Мелешки.

З РІЗНИХ НАГОД

На **22-му з'їзді сеньйорів Українського Народного Союзу**, який відбувся на Союзівці від 9 до 15 червня 1996 р., присутні пожертвували **650.00 дол.** на Фонд Суспільної Опіки СУА, з призначенням допомога "Бабусям" в Україні.

Скарбничка Ольга Папроцька.

Щиро дякуємо!

Лідія Черник,
референтка Суспільної
Опіки СУА.

Анна Рак,
скарбничка Суспільної
Опіки СУА.

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ
203 SECOND AVENUE
NEW YORK, NEW YORK 10003

ПОЖЕРТВИ НА УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ В НЬЮ-ЙОРКУ

(ВІД 1 ДО 31 ЛИПНЯ 1996 Р.)

ТРИВАЛИЙ ФОНД

На Меморіальний Фонд ім. Ольги і Богдана Гевриків у пам'ять **бл. п. Богдана Геврика** склали: **200.00 дол.** — родина Пільківих; **по 100.00 дол.** — Маркіян і Наталка Титли, Богдан і Христина Певні, д-р Іван і д-р Наталія Коропецькі, Мирон і Ліда Базари, Маріян і Надія Цьолки, родина Баб'яків, д-р Роман і Анна Алиськевичі; **75.00 дол.** — Марія Шуст; **по 50.00 дол.** — Маркіян і Надія Титли, Нестор Титла, Аня Титла, Адріана Титла, Юрій і Христина Ференцевичі, Ярема

і Катерина Цьолки, Наталка і Анатоль Питлярі, д-р Андрій і Тетяна Тершаківці, Мирон і Ольга Гнатейки, Роман і Марія Гавриляки, Іван і Софія Винники, д-р Марта Б. і Ростислав Хом'яки, д-р Мирослав і Марія Лабуньки; **по 25.00 дол.** — Лукія і Теодозій Гриціви, Богдан і Христина Турченюки, Борис і Дзвінка Захарчуки, Марта Шиприкевич і Роман Волчук, Дарія Байко, Марта Турчин, Яра і Зенон Снилики, Орест і Лідія Глюти; **10.00 дол.** — Володимир Яців.

На Тривалий Фонд ім. Артемія Кирилюка та Петра і Дарії Мегиків зложив **300.00 дол.** 67-ий Відділ СУА.

ДАТКИ

1,000.00 дол. — Володимир і Катерина Воловодюки (AT&T Foundation);

500.00 дол. — Михайло Ступка;

300.00 дол. — д-р Аріядна Бах (Museum Circle);

по 100.00 дол. — М. Т. Пеленська (Mobil Foundation), д-р Дарія Лиссі (Mobil Foundation), Анна Політило;

по 90.00 дол. — Богдан Стеців, Павло А. Луців, д-р Оксана Фольварків, Ольга Мороз, д-р Іван і Наталія Макаревичі, д-р Ігор Кинаш;

по 50.00 дол. — UNA Branch 240, Ярослав і Марта Саленки, Євстахія Держко;

по 40.00 дол. — Бенджамен і Віра Корсуні, д-р Віталій і Олександра Богданіві, Ігор Шевчук, Богуслава Гнатів, Євстахій і Марта Яроші, д-р Роман Барановський з дружиною, Тарас Волянський, Марко і д-р Аріядна Бахи, Ірена Волосенко;

30.00 дол. — Осип і Ольга Боби;

по 25.00 дол. — В. Король (Pfizer Inc.), Оксана Рак, Марія Милькевич, Константин Копачинський;

по 20.00 дол. — Михайло Гук, Гвен Кейд, д-р Богдан Кузьма, Неллі Шаркевич-Федеркевич, Ольга Цар;

по 15.00 дол. — д-р Раймонд Шустер, Віра Леджер, Василь і Зеновія Никифоруки, Марія Душник, Мирослав і Надія Шміглі, д-р Марія Бек, д-р Теодор і Мира Залуцькі, Герміна Суховерська, Анна Секрета, Ярослав і Катря Червоняки, Теодозій і Любомира Крупи, Марта Цимбаліста, Роман і Клавдія Стефанюки, Осип і Анна Іваніві, Анна Пінко;

по 10.00 дол. — д-р Тамара Наболотна, д-р Роман Марків, Володимир і Уляна Дячуки, Мирон і Марія Кукурузи, Зеновія Воробець, Володимир і Христина Баранецькі, Зоряна М. Клюфас, Михайло і Джін Гловаті, Володимир і Олена Шиприкевичі, д-р Іван Пелех, Марія Несторчук, Василь і Марта Андріюки, д-р Мирон і Алоїсія Шатурські, Люба Мазяр, Людмила Дармограй, Марія Оленська, Ярослав і Джоанна Коструби, Лідія Гарванко, Іван і Уляна Сосі, Надя Костик, Василь і Ольга Явдошини, Люба Ярмач, Іва Лісович;

по 5.00 дол. — Марта Рудик, Ольга Боба.

Доцінюючи вашу корисну працю для збереження культурних надбань нашого народу, з нагоди нашого 50-ліття подружнього життя пересилаємо **1,000.00 дол.** на потреби УМ.

Инж. Богдан і Слава Сторожуки.

З нагоди 50-ої річниці вінчання моєї дорогої сестри **Тетяни Шутер і її чоловіка Ростика** складаю **100.00 дол.** через 67-ий Відділ СУА на потреби УМ.

Ярина Телепко з чоловіком Юрієм і дітьми.

БУДІВЕЛЬНИЙ ФОНД

2,000.00 дол. — Володимир Була (McDonnel Douglas);

по 1,000.00 дол. — Ukrainian National Home — Brooklyn, N.Y., Борис Галаган, Володимир Буцак, Параскевія Витвицька, М. Т. Пеленська (Mobil Foundation), 67-ий Відділ СУА, 69-ий Відділ СУА;

500.00 дол. — Окружна Управа Відділів Союзу Українок Америки в Нью-Йорку;

250.00 дол. — Василь і Ольга Балабани;

по 200.00 дол. — Іва Лісікевич, Володимир і Стефанія Чорнодольські;

по 100.00 дол. — о. диякон Юрій Малаховський, Юрій і Оксана Сосенки, Надія Гафткович, Марта Перейма;

по 50.00 дол. — Мирослава Савчак, Іван Тимків, Дарія Кузик;

по 25.00 дол. — Владим і Марія Яровенки, Марія Куземська.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

У п'яту річницю смерті найдорожчого батька **св. п. о. митрата Мирослава Харини** складаємо **1,000.00** на Будівельний Фонд УМ.

Христя і Богдан Сеники.

В пам'ять моєї дружини **Тетяни**, яка померла 6 липня 1996 р., складаю **1,000.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Д-р Іван Кохан.

Замість квітів на свіжу могилу **св. п. Тетяни Кохан** пересилаємо **50.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Стася і д-р Зенон Жизномирські.

В пам'ять **бл. п. Тетяни Кохан** складаю **20.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Галина Николишин.

Замість квітів на свіжу могилу нашої дорогої сестри і тітки **бл. п. Ірини Гнатів-Городиської** складаємо **100.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Родина Бриттанів.

Замість квітів у пам'ять **бл. п. Галини Салій**, сестри голови нашого Відділу Софії Слюзар, складаємо **25.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Членки 54-го Відділу СУА, Вільмінгтон, Дел.

Замість квітів у пам'ять **бл. п. Марії Турко**, сестри членки Катрусі Гусар, складаємо **25.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Членки 54-го Відділу СУА, Вільмінгтон, Дел.

У світлу пам'ять покійної **бл. п. Марії Турко (з дому Гусар)** зложили пожертви на Український Музей: **500.00 дол.** — Адріан Сливоцький і Христина Балко-Сливоцька; **по 100.00 дол.** — Вава Бачинська, Марія і Стефан Матвійківи, Володимира і Стефан Сливоцькі; **по 50.00 дол.** — Ірена та Ігор Ковалі, Оксана та Ігор Боднарі, Наталія Миколаєвич, д-р Марта Б. і Ростислав Хом'яки; **35.00 дол.** — Марта і Глен Гімбелі; **по 25.00 дол.** — Ярослав і Ярослава Букачевські, Наталія і Володимир Клапішаки, Звенислава і Борис Захарчуки, Богдан і Христина Певні, Аніта Юрчишин; **20.00 дол.** — Ольга Чмола.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Юлії Демченко**, членки 71-го Відділу Союзу Українок Америки в Джерзі-Ситі, зложили на Український Музей: **по 20.00 дол.** — Тадей і Ольга Доманські, Іван і Стефанія Цьолки, Марія Ціко, Марія і Стефанія Мацях; **по 10.00 дол.** — Галина Гаврилук, Петро і Стефанія Левки, отець Михайло Лев, Ілля і Марія Шевчуки, Марія Киций, Галина Білик, Катерина Коць, Стефанія Білоус, Наталія Доморецька, Юстина Петринчок, Михайло Кондратюк, Григорій Ступка, Іванна Гісь, Анастасія Полтавець, Анна Фесьо, Марія Тинда, Василь Вінтонів, Іванна Пилипчак, Параня Команецька, Марія Микитюк.

В пам'ять **бл. п. Аркадії Оленської-Петришин** склали на Будівельний Фонд УМ: **200.00 дол.** — Богдан Бойчук і Марія Ревакович; **150.00 дол.** — Тарас і Ольга Гунчаки; **по 100.00 дол.** — Анна Бойчук, Володимир і Катруся Волово-

дюки, Роман і Зірка Воронки, Леся Ганас, Орест і Христина Ганаси, Ярослав і Віра Кришталевські, Марія Оленська, Зенон і Віра Салевичі, Богдан та Ірина Чайківські, Мирослав і Надя Шміглі, Маркіян і Наталія Титли; **75.00 дол.** — Мелянія Банах; **по 50.00 дол.** — Ніна Бих, Данел і Дарія Боудани, Ярослав і Марія Вижницькі, Богдан і Лідія Гайдучки, Ігор і Люба Декайли, Теодозій і Ольга Зазулі, д-р Теодозій і Любомира Крупи, Любомир і Дарія Курилки, Григорій та Ірена Кузьми, Олександр і Марія Леськіви, Василь і Дарія Маркусі, Іван і Світлана Марченки, Ірена Охримович, Богдан і Марія Полянські, Олександр Салевич, Гектор Сасмен, Оксана Стеранка, Марта Цимбаліста, Петро і Марта Штомпілі, Марія Шуст, Ярослав і Любов Федуні, д-р Андрій і Тетяна Тершаковці; **35.00 дол.** — Надія Нагірна; **30.00 дол.** — Микола і Зірка Галіви, Євген і Наталія Змії, Роман і Галина Микити, Мирослав і Люба Прокопи, Томас Стокерт і Одарка Полянська-Стокерт, Богдан і Христина Певні; **по 25.00 дол.** — Борислав і Наталія Білаші, Христина Камінська-Гентиш, Марта Данилюк, Любомира Клачко, Ніна Климовська, Юрій і Христина Навроцькі, Дмитро і Лариса Пенцаки, Ярослава Рубель, Ен Шапіро, Ольга Шуган, Лідія Фіцалович, Гаймен Зимерберг, Олександр і Юлія Ховайли; **20.00 дол.** — Люба Фірчук; **10.00 дол.** — Дарія Каранович.

Замість квітів на могилу дорогого брата **бл. п. Модеста Осадци** складаємо **100.00 дол.** на потреби УМ.

Богдан і Таня Осадци.

In loving memory of **Julia Dashko, Iwan & Irene Horodysky and Roman Bryttan** we are donating **\$100.00** to the Ukrainian Museum's Building Fund.

Virginia Irena Horodysky and Virginia Karlne Horodysky-Dougherty.

In memory of **Mr. Mary Kowalczyk** of San Clements, CA, I am donating **\$20.00** to the Ukrainian Museum.

Anastasia Volker.

Замість квітів на прощання дорогої приятельки **св. п. Марії Гусар-Турко** складаю **50.00 дол.** на потреби УМ, а доні Ярині з чоловіком Филипом та родині висловлюю щирі співчуття.

Оксана Рак.

У пам'ять незабутньої **св. п. Марії Турко** складаємо **25.00 дол.** на потреби УМ.

Оксана і Михайло Салдита.

Замість квітів на могилу найдорожчої сестри **бл. п. Марії Вергун з Модрицьких** та її чоловіка **бл. п. д-ра Василя Вергуна** складаємо **25.00 дол.** на потреби УМ в Н.Й. через 89-ий Відділ СУА.

Володимир і Магдаліна Кваси.

У світлу пам'ять **бл. п. д-ра інж. Степана Тисовського** складаю **25.00 дол.** на потреби УМ, а дружині Стефі та родині висловлюю глибоке співчуття.

Юлія Ховайло.

В пам'ять **бл. п. Олени Раковської** складаємо **100.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Д-р Роман і Анна Алиськевичі.

У світлу пам'ять **бл. п. Романа Бриттана** зложили **790.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ, через 82-ий Відділ СУА: **200.00 дол.** — Теодора Бриттан; **по 100.00 дол.** — Адріян Бриттан, Юліан Бриттан; **60.00 дол.** — I.V.M. Co-Workers;

по 50.00 дол. — Михася Городиська, Лідія і Володимир Магуни; **по 30.00 дол.** — Христя Карпевич, Катерина і Володимир Вальчуки, Надія Попель; **по 25.00 дол.** — Люба і Мирослав Прокопи, Євдокія Савків, М. Т. Summers; **по 20.00 дол.** — Ірина і Василь Іванчишин, Стефанія і Володимир Чорнодольські; **15.00 дол.** — Зеня Логуш; **10.00 дол.** — Анна Секрета.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Романа Бриттана**, складаємо **50.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ. Наше щире співчуття дружині Теодорі та синам Адріанові і Юліанові.

Люба і Семен Шавелс.

В пам'ять **бл. п. Романа Бриттана** складаємо **100.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Модест і Наталія Захарченки.

Замість квітів в пам'ять **бл. п. Василя Натини**, чоловіка Анни Натини, складаємо **100.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

1-ий Відділ СУА.

В пам'ять **бл. п. Богдана Геврика** складаємо **50.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

67-ий Відділ СУА.

Через Комітет Розбудови в Рочестері:

З нагоди емеритури **д-ра Теофіля Артемовича** щиро бажаю шановному докторові доброго здоров'я і многих літ доброго відпочинку. Як вияв вдячності за довгі роки лікарської надзвичайно дбайливої опіки, з якої я мала привілей повсякчасно користати, складаю **1,000.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Вдячна пацієнтка Анна Капітан.

З нагоди відходу на емеритуру мого довголітнього лікаря **д-ра Теофіля Артемовича** висловлюю щиро подяку за його надзвичайну опіку та складаю **100.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Анастасія Смерчинська.

У світлу пам'ять **бл. п. Надії Балушак** складаємо **25.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ через 47-ий Відділ СУА, а родині висловлюємо наші глибокі співчуття.

Аріядна і Людвих Бахи.

У пам'ять **бл. п. Остапа Кульби** складаємо **25.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ. Родині висловлюємо щирі співчуття.

Микола і Анна Єйни.

Замість квітів у пам'ять **бл. п. Ольги Малинівської** складаємо **75.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ: **по 25.00 дол.** — Микола і Анна Єйни, Любомир і Аня Галуги, Іванна Мартинець. Родині висловлюємо глибокі співчуття.

ЩИРО ДЯКУЄМО!

Управа та Адміністрація Українського Музею.

ПОПРАВКА

В "Нашому Житті" за червень ц. р. в списку жертводавців на сторінці 33 було помилково поміщено під 1,000 дол. Петро і Марія Іванчишини. Мало бути **Петро і Марія Івасишини** з Лорейн, Ог.

НАШИМ ДІТЯМ

Ю. РИБЧИНСЬКИЙ

НАША МОВА

Мова, наша мова —
Мова кольорова,
В ній гроза травнева
Й тиша вечорова.
Мова, наша мова —
Літ минулих повість,
Вічно юна мудрість,
Сива наша совість.

Мова, наша мова,
Мрійнику — жар-птиця,
Грішнику — спокута.
Спраглому криниця,
А для мене, мово,
Ти, мов синє море,
У якому тоне
І печаль, і горе.

Мова, наша мова —
Пісня стоголоса,
Нею мріють весни,
Нею плаче осінь.
Нею марять зими,
Нею кличе літо.
В ній криваві рими
Й сльози Заповіту.

Я без тебе, мово,
Без зерна полова,
Соняшник без сонця,
Без птахів діброва,
Я вогонь у серці,
Я несу в майбутнє
Невгасиму мову,
Слово незабутнє.

НІНА МУДРИК-МРИЦ

ОСІНЬ

Падає листя пожовкле з гілок
Землю вкриває й насіння квіток;
Вітер піснями вколихує їх,
Щоб переспали негоду і сніг.

Жваві каштани ще йдуть гопака,
Вдача у них вже весела така,
Швидко й вони на всю зиму
заснуть
Очка блискучі тихенько замкнуть.

Діти спішать із книжками в руках,
В школу, щоднини, веде їхній
шлях
Вже проминули дні юних забав
Час для науки і праці настав.

Прийде весна і розбудить квітки,
Листячко свіже покриє гілки,
Паростки пустять каштани в
землі,
Порозумнішають діти малі.

Рис. Ніни Мудрик-Мриц.

Сама собою річка ця тече,
Маленька річечка, вузьенька, як долоня,
Ця річечка — Дніпра тихенька синя доня.
Маленька донечка без імені іще.

Вона тече в городі в нас під кленом,
І наша хата пахне їй борщем.
Цвіте над нею небо здоровенно
Солодкими хмарами з дощем.

Ця річечка тече для клена і для мене,
Її й тоді я бачу, коли сплю.
Я річечку оцю в городі в нас під кленом,
Як тата й маму і як мед люблю.

* * *

ВІДЛІТАЮТЬ ЛЕБЕДИ

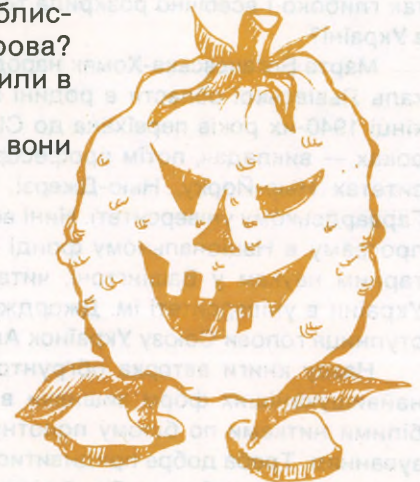
Тихий осінній вечір. Сіло за гору сонечко.
Небо на заході пурпурове — завтра буде вітер.
А сьогодні тихо-тихо.

Коли це з-за лісу лунає тривожний крик:
курли, курли... Високо в небі летить табун
лебедів. Чого кричать так тривожно?

Здається, вони щось забирають із рідної
землі. Пригадалась мені казка, що її розпо-
відала бабуся: коли відлітають лебеді, вони
своїми крильми сіють на землі печаль. Я
вдивляюся в табун, що летить. На тонких
лебединих крилах грають пурпурові відбли-
ски вечірньої заграви. Хіба печаль пурпурова?
Вона ж лазурова, бузкова, як високі могили в
степу.

— А коли повертаються лебеді, що вони
сіють крильми?

— Радість!

ЗАГАДКА

КОЛИ ЦЕ БУВАЄ?

Ця завія, завірюха
Спересердя жаром дмуха.
Зайчик злякано тремтить,
Бо усе кудись летить —

І листочок, й павутина,
Дим пахучий і хмарина...

Навіть день і той змалів,
Ніби вовка перестрів.

Бідкається зайчик босий,
Що прийшла так швидко

МАРІЯ ЛЮДКЕВИЧ

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

З великим жалем і великою пошаною відправили ми на вічний спочинок дорогу і незабутню членку-сеньйорку 34-го Відділу СУА в Коговзі, Н.-Й., **бл. п. Ольгу Коник** у самому кінці її 90-літнього трудолюбивого життя, яка померла 6 травня 1996 р. Ольга Коник, як щира патріотка американської землі, на якій уже народилася, зуміла у своєму серці зберегти велику любов до українського народу, його культурних і релігійних надбань. Коли у 1930 році постав у Коговзі, Н.-Й., 34-ий Відділ СУА, Ольга з великою моло-

дечою завзятістю включилася в його працю і розвиток. Як скарбничка, секретар, а згодом голова Відділу, допомагала збирати гроші, які Відділ щедро вислав в Україну для родин політичних в'язнів. Членки гідно оцінили працю і поради Олі та вислали її і Марію Ракочу на Першу Конвенцію СУА в Нью-Йорк, щоб репрезентувати наш Відділ. А коли після Другої світової війни прибуло в Коговз багато українців і пожвавилася праця 34-го Відділу, радості в Олі не було меж. Інтелігентна з природи та лагідної вдачі, не раз спокійним голосом злагіднювала непорозуміння у Відділі та заохочувала до дальшої активної праці.

До останніх днів свого життя Ольга Коник цікавилась подіями в Україні, раділа успіхами та журилася невдачами

молодої української держави.

Під час похоронних відправ о. декан Володимир Марущак попросив покійну від церковної громади, а відтак на тризні вшанувала її від Відділу А. Гогоша та зложила дочці Рузі з чоловіком, внукам і правнукам щирі слова співчуття.

Ми, членки 34-го Відділу СУА в Коговзі низько клонимо голови перед незабутньою бл. п. Ольгою Коник, жінкою великих людських чеснот, і віримо, що пам'ять про неї ще довго буде жити в серцях членок нашого Відділу.

Щоб вшанувати пам'ять про покійну членки Відділу і парафіяни церкви свв. Петра і Павла зложили 855.00 дол. на Фонд Чорнобиля СУА.

Анна Гогоша.

Закінчення із 14 стор.

В Україні ж цей процес був перерваний за радянських часів. Іронія долі полягала в тому, що більшовицький режим, який на словах захищав права нації й права жінок, насправді загрожував і українському народові, і жінкам, які стали безликим елементом суспільного механізму.

Відродження жіночих громад та Союзу українок відбулося з проголошенням незалежності України в 1990-их роках. Сьогодні жіночі організації в Україні мають безмежне й важливе поле діяльності.

Книга написана. Хто ж та мудра жінка, яка вперше так глибоко і всебічно розкрила тему жіночого руху в Україні?

Марта Богачевська-Хомяк народилася в місті Сокаль Львівської області в родині адвоката. Наприкінці 1940-их років переїхала до США. В 1964—1986 роках — викладач, потім професор історії в університетах Нью-Йорку, Нью-Джерзі, Вашингтону та в Гарвардському університеті. Нині веде дослідницьку програму в Національному фонді сприяння гуманітарним наукам у Вашингтоні, читає курси з історії України в університеті ім. Джорджа Вашингтона, заступниця голови Союзу українок Америки.

Назву книги авторка обґрунтовує так: "Одна з найвишуканіших форм вишивки в Україні — гладь білими нитками по білому полотну, та й ще з вирізуванням. Треба добре придивитись, щоб розгледіти це мистецтво, побачити білий візерунок довкола витятого простору. Такою є і роля жінки в українському громадському житті й історії України — треба уважно придивитись, щоб осягнути цю частіше оспівану, ніж вивчену 'берегиню', щоб зрозуміти: вирізування окреслює простір, а не його відсутність, і брак відо-

мостей про жінок не означає, що жінок не було. Про них просто не писали".

А вона написала. А її родина роками жила з цією книгою — діти вирости на ній, на маму впав більший тягар хатньої праці, а її чоловік Ростислав, хоч і не намагався, став знавцем історії жінок. І у важкі часи дослідів, коли охоплювала зневіра в успішному завершенні книги, його урівноваженість та підтримка додавали снаги далі працювати над білою плямою в історії України.

Вона зробила своє, тепер черга за нами, читачами, — прочитати розумом і серцем книгу і задуматись над словами поета Василя Симоненка:

*Менше ми гіркоти нестимем,
Стане ближчою наша мета,
Як не будуть у небо димом
Підійматись жіночі літа.*

Олена Канєвська,
вчителька української мови
та літератури Хустської гімназії-
інтернату, заслужена вчителька України.

Олена Канєвська народилася в місті Стреда над Бодрогом в Словаччині. В 1959 році закінчила філологічний факультет Ужгородського університету. Сорок років працює в Хустській школі-інтернаті, яка сьогодні є гімназією. Відмінник народної освіти, учитель-методист, заслужена вчителька України, активна громадська діячка: створила і очолювала "Просвіту", член Руху і Союзу українок. Пише статті й друкується в місцевій пресі та фаховому журналі "Українська мова і література в школі".

ГОЛОВНА УПРАВА СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

ПОЧЕСНІ ГОЛОВИ

Лідія Бурачинська
Іванна Рожанковська
Марія Савчак

Анна Кравчук — голова СУА

ЕКЗЕКУТИВА

Ольга Тритяк — 1-ша заступниця голови
Софія Геврик — 2-га заступниця голови для справ організаційних
Марта Богачевська-Хом'як — 3-тя заступниця голови для справ культури
Ірина Куровицька — 4-та заступниця голови для справ зв'язків
Варка Бачинська — протоколярна секретарка
Лідія Білоус — кореспонденційна секретарка
Таїсса Турянська — скарбничка
Надія Цвях — фінансова секретарка
Ярослава Рубель — преса
Оксана Фаріон — вільний член
Марія Пазуняк — вільний член

РЕФЕРЕНТУРИ

Лідія Черник — суспільної опіки
Ірена С. Олексюк — виховна
Ярослава Геруляк — мистецько-музейна
Люба Більовщук — стипендій
Марта Яросевич — екології

Ірена Чабан
Тамара Стадниченко

— головний редактор "Нашого Життя"
— редактор англійської частини журналу

ГОЛОВИ ОКРУЖНИХ УПРАВ

Квітка Іваницька — Дітройт
Марія Раковська — Філадельфія
Олександра Кіршак — Нью-Йорк
Марта Стасюк — Північний Нью-Йорк
Ярослава Мулик — Нью Джерзі
Іванна Шкарупа — Огайо
Анастасія Хариш — Чикаго
Люба Кінах — Нова Англія
Теодозія Кушнір — Південний Нью-Йорк
Марія Одежинська — зв'язкова далеко віддалених відділів

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ

Іванна Ратич — голова
Рома Шуган — член
Іванна Ганкевич — член
Лідія Колодчин — заступниця
Надія Савчук — заступниця
Ольга Рибаків — парламентаристка

THE NATIONAL BOARD OF THE UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA, INC.

HONORARY PRESIDENTS

Lidia Burachynska
Iwanna Rozankowskyj
Maria Savchak

Anna Krawczuk — President

EXECUTIVE COMMITTEE

Olga Trytyak — 1st Vice President
Sophia Hewryk — 2nd Vice President
Martha Bohachevsky Chomiak — 3rd Vice President
Iryna Kurowyckyj — 4th Vice President
Barbara Wachynsky — Recording Secretary
Lidia Bilous — Corresponding Secretary
Taissa Turiansky — Treasurer
Nadia Cwiach — Financial Secretary
Jaroslawa Rubel — Press
Oxana Farion — Member-at-Large
Maria Pazuniak — Member-at-Large

CHAIRS

Lidia Czernyk — Social Welfare
Irena S. Oleksiuk — Education
Jaroslawa Gerulak — Art/Museum
Luba Bilowchtchuk — Scholarship
Student Sponsorship Program
Marta Jarosewicz — Ecology

Irena Chaban
Tamara Stadnychenko

— Editor-in-Chief "Our Life"
— English editor "Our Life"

КАНЦЕЛЯРІЯ СУА / UNWLA Inc. HEADQUARTERS:

108 Second Avenue, New York, NY 10003
(212) 533-4646 Директор — **Омеляна Рогожа**
Години урядування: від 10:00 до 4:00 по пол.

СТИПЕНДІЙНА АКЦІЯ СУА / UNWLA Inc. SCHOLARSHIP PROGRAM:

P.O. Box 172, Holmdel, NJ 07733
(908) 888-0494 **Luba Bilowchtchuk**

REGIONAL COUNCILS

Kwitka Iwanycky — Detroit
Maria Rakowsky — Philadelphia
Alexandra Kirshak — New York City
Martha Stasiuk — New York - North
Jaroslawa Mulyk — New Jersey
Iwanna Shkarupa — Ohio
Anastazia Charysh — Chicago
Luba Kinach — New England
Theodosia Kushnir — New York - South
Maria Odezhynska — Liaison for Branches-at-Large

AUDITING COMMITTEE

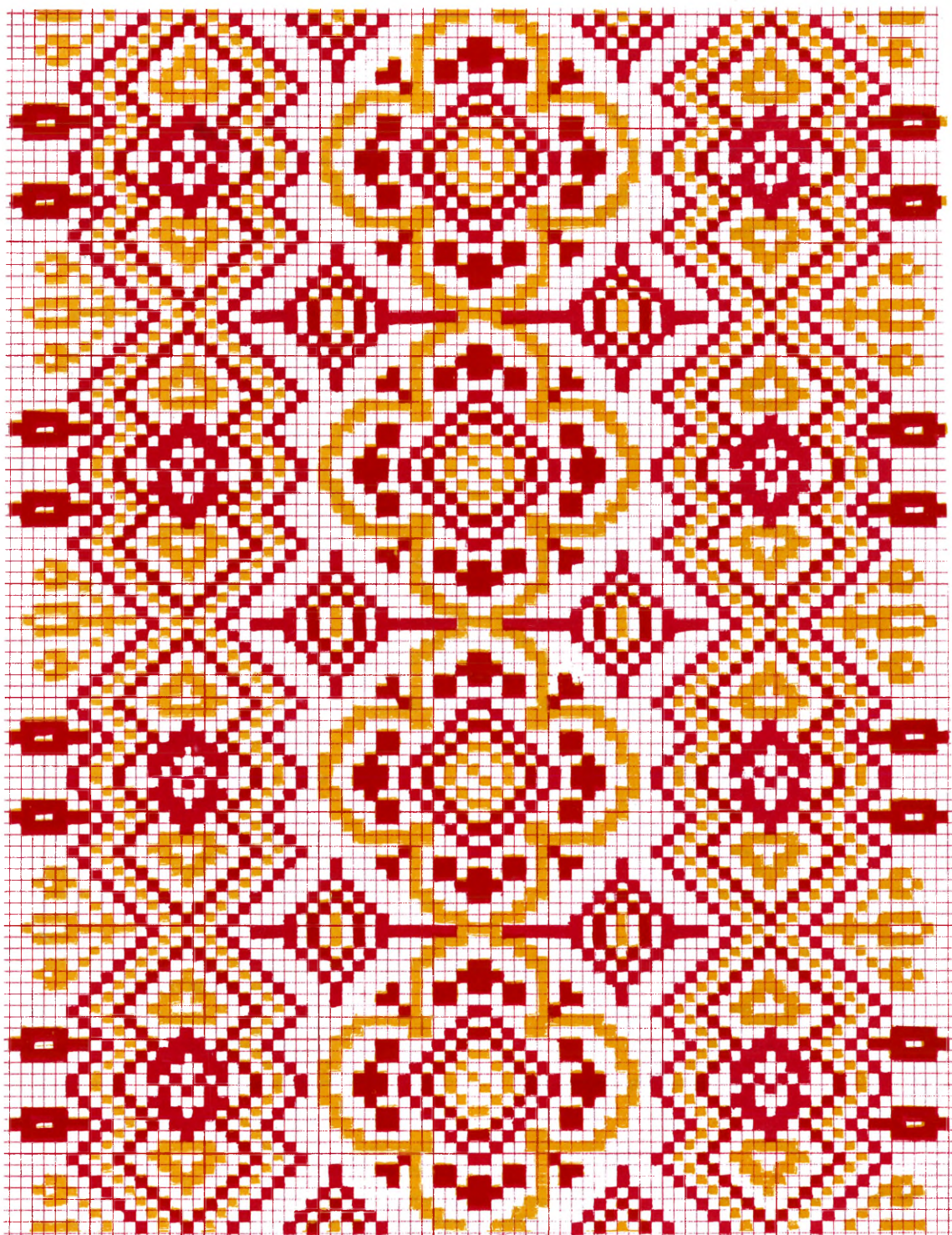
Ivanna Ratych — Chair
Roma Shuhan — Member
Iwanna Hankewycz — Member
Lidia Kolodchin — Alt Member
Nadia Sawczuk — Alt Member
Olha Rybakiw — Parliamentarian

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ / THE UKRAINIAN MUSEUM:

203 Second Avenue, New York, NY 10003
(212) 228-0110 Fax (212) 228-1947

*Periodicals Postage Paid at New York, N.Y. and at
additional mailing offices (USPS 414-660).*

108 Second Avenue, New York, N.Y. 10003

*На обкладинці: Взір жіночої сорочки м. Надвірна. Гуцульщина. Із збірки Климентія
Габданк-Рогозинського.
Design for woman's blouse. Hutsul region, Nadvirna. From the collection of Klymentij Hadbank-Rohozynskij.*